

Bakalářský studijní program: **Ekonomika a management**

Studijní obor: **Ekonomika veřejné správy a sociálních služeb**

**Současná praxe při výběru provozovatelů
vodohospodářské infrastruktury měst a obcí
v koncesním řízení**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Autor: **Dagmar SLÁNSKÁ**

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Michal PLAČEK, MSc.

Znojmo, 2017

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma Současná praxe při výběru provozovatelů vodohospodářské infrastruktury měst a obcí v koncesním řízení vypracovala samostatně pod vedením Ing. Michala Plačka, MSc. a uvedla v seznamu literatury všechny použité zdroje.

V Hlavečniku, dne 20. 4. 2017

.....

Dagmar Slánská

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala vedoucímu práce Ing. Michalovi Plačkovi MSc. za čas, který věnoval mé bakalářské práci, za jeho rady a věcné připomínky. Dále rodině za její trpělivost a všem kolegům za jejich podporu.

V Hlavečnicku, dne 20. 4. 2017

.....

Dagmar Slánská

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Autor	Dagmar SLÁNSKÁ
Bakalářský studijní program	Ekonomika a management
Obor	Ekonomika veřejné správy a sociálních služeb
Název	Současná praxe při výběru provozovatelů vodohospodářské infrastruktury měst a obcí v koncesním řízení
Název (v angličtině)	Current selection practice of municipality waterworks infrastructure operators in concession procedure

Zásady pro vypracování:

Cíl práce: Vyhodnocení současné praxe měst a obcí při výběru provozovatelů vodohospodářské infrastruktury postupem podle zákona č. 139/2006 Sb., o koncesních smlouvách a koncesním řízení ve srovnání s původním záměrem tohoto zákona a legitimními zájmy zadavatelů.

Postup práce:

1. Definování obsahové struktury práce a logické návaznosti jednotlivých částí.
2. Vyhledání a analýza legislativních a metodických dokumentů a jiných zdrojů.
3. Formulace relevantních teoretických východisek pro praktickou část.
4. Identifikace informačních zdrojů zachycujících proběhlá koncesní řízení, zajištění podkladů vybraných koncesních řízení.
5. Vyhodnocení informací z praktické aplikace zákona komunálními vlastníky vodohospodářské infrastruktury se zaměřením na průběh a výsledky realizovaných koncesních řízení. Formulace závěrů s ohledem na stanovení cíle práce.

Metody: Procesní analýza, literární rešerše, komparace, syntéza, osobní rozhovory

Rozsah práce: 40 - 55

Seznam odborné literatury:

1. CÍSAŘOVA, Eliška et al. *Partnerství veřejného a soukromého sektoru v České republice: Problémy současného stavu pilotních projektů a dalších strategických zakázek*. Praha: Transparency International, 2009, ISBN 978-80-87123-13-3.
2. PLAČEK, Michal et al. Impact of selected factors regarding the efficiency of public procurement (the Case of Czech republic) with emphasis of decentralization. *Ekonomický časopis*. SAP - Slovak Academic Press, 2016, Vol. 64, No. 1, pp. 22-36. ISSN 0013-3035.
3. Vyhláška Ministerstva financí č. 217/2006 Sb., kterou se provádí koncesní zákon.
4. Zákon č. 139/2006 Sb., o koncesních smlouvách a koncesním řízení (koncesní zákon).

Datum zadání bakalářské práce: duben 2016

Termín odevzdání bakalářské práce: duben 2017

Dagmar SLÁNSKÁ
student

Ing. Michal PLAČEK, MSc., Ph.D.
vedoucí bakalářské práce

doc. Ing. Dušan DOBROVODSKÝ, CSc.
garant studijního oboru

doc. Ing. Hana BŘEZINOVÁ, CSc.
rektorka SVŠE Znojmo

Abstrakt

Bakalářská práce je zaměřena na praxi veřejného sektoru při výběru provozovatelů vodohospodářské infrastruktury dle zákona č. 139/2006 Sb., o koncesních smlouvách a koncesním řízení v období od 2006-2016.

Teoretická část je zaměřena na základní pojmy, legislativu související s koncesním řízením a specifika oboru vodohospodářství. Popisuje důvody zavedení tohoto zákona do právního řádu České republiky, zejména s ohledem na rozvoj spolupráce mezi veřejným a soukromým sektorem.

Praktická část zkoumá koncesní řízení realizovaná po dobu účinnosti zákona z pohledu počtu a charakteru zadávaných koncesí, soukromých investic realizovaných v jejich souvislosti a samotného procesu realizace koncesního řízení. Závěry vyplývající z provedené analýzy jsou posléze ověřeny pomocí strukturovaných rozhovorů se zástupci zadavatelů.

Klíčová slova: koncesní řízení, výběrová řízení, veřejný sektor, vodohospodářská infrastruktura, provozování

Abstract

This thesis addresses the current practice of the public sector in the application of the Concession Act for the selection of water infrastructure operators in the time period from 2006 – 2016.

The theoretical part of the work deals with major definition, legislation related to concession procedure and the specifics of water management sector. The reasoning behind the introduction of concessions in the Czech legal system are described with particular emphasis on the public - private partnership.

The analytical part of the thesis evaluates concession procedures completed during the validity of the Concession Act from the perspective of the number and character of concessions, the extent of private investments made in connection to these concessions and the quality of the concession procedure as such. The conclusions drawn from the analysis were verified by means of a structured interview with representatives of public bodies commissioning concessions.

Keywords: concession procedure, public procurement procedure, public sector, water infrastructure, operations of water infrastructure

OBSAH

1	ÚVOD	10
2	CÍL PRÁCE A METODIKA.....	11
3	TEORETICKÁ ČÁST	12
3.1	Co je koncesní řízení. Kdy je postup dle zákona č. 139/2006 Sb., o koncesních smlouvách a koncesním řízení (koncesní zákon) relevantní pro vlastníky vodohospodářské infrastruktury	12
3.1.1	PPP jako princip spolupráce	12
3.1.2	Koncese jako nástroj realizace PPP – základní principy.....	12
3.1.3	Aplikace koncesního vztahu v Evropské unii a ve světě	13
3.1.4	Zavedení koncesí do právního řádu české republiky. Celkové zaměření zákona a věcná očekávání v souvislosti s jeho zavedením	15
3.1.5	Přenos rizik a poskytnutí práva v koncesním vztahu	16
3.1.6	Provozování vodohospodářské infrastruktury – kombinace pachtu a práva na výběr vodného a stočného pro provozovatele v rámci tzv. provozního modelu – finanční toky, rozdělení odpovědností	17
3.1.7	Možné způsoby zajištění provozu komunální vodohospodářské infrastruktury v České republice z hlediska přípustného postupu zadání	19
3.2	Průběh koncesního řízení dle koncesního zákona, tzv. velká koncese.....	21
3.2.1	Koncesní projekt.....	22
3.2.2	Kvalifikace.....	23
3.2.3	Zpracování koncesní dokumentace.....	24
3.2.4	Výběr koncesionáře – nabídky a hodnocení	24
3.2.5	Předání vodohospodářské infrastruktury koncesionáři a zahájení provozování.....	27
3.3	Specifické odlišnosti v případě koncesních řízení podléhající dotačním pravidlům SFŽP	28

3.4	Průběh koncesního řízení mimo působnost zákona tzv. podlimitní koncesní řízení „malá koncese“	29
3.5	Zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek	30
3.5.1	Faktické změny pro koncese a jejich dopady	30
3.6	Shrnutí teoretické části	31
4	PRAKTICKÁ ČÁST	33
4.1	Informační zdroje ke koncesnímu řízení v České republice	33
4.1.1	Informační systém o veřejných zakázkách – Věstník rejstříku koncesních smluv	33
4.1.2	Profil veřejného zadavatele	34
4.1.3	Úřední desky	34
4.1.4	Registr smluv	34
4.2	Koncesní řízení realizovaná v České republice od roku 2006	35
4.2.1	Počet a velikost koncesních řízení	36
4.2.2	Sektory činností	38
4.2.3	Objem realizovaných investic koncesionářem	39
4.3	Kvalitativní charakteristiky vodohospodářských koncesních řízení v České republice od roku 2006	41
4.3.1	Náročnost realizace koncesních řízení, zákonné lhůty a schvalovací procesy samosprávy	42
4.3.2	Specifika koncesních řízení SFŽP	44
4.3.3	Vliv na celkovou praxi při realizování koncesních řízení na provozování vodohospodářské infrastruktury i mimo lokality dotované z EU	45
4.4	Analýza konkrétních vybraných koncesních řízení většího významu	47
4.4.1	Vybraná koncesní řízení	47
4.4.2	Obsah koncesních projektů	48
4.4.3	Hodnocení průběhu řízení – námitky, doplňování dokumentace	50

4.4.4	Hodnocení dosažených výsledků - porovnání výše ceny vodného a stočného.....	52
4.4.5	Porovnání uzavřených koncesních smluv s původními smlouvami o komplexním provozování veřejného vodovodu a kanalizace	53
4.4.6	Názory zástupců zadavatelů na průběh a výsledky koncesního řízení.....	55
5	ZÁVĚR	57
6	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	58
7	SEZNAM OBRÁZKŮ, GRAFŮ, TABULEK, POUŽITÝCH ZKRATEK.....	61

1 ÚVOD

Města a obce se v průběhu privatizace oboru vodovodů a kanalizací v devadesátých letech staly vlastníky rozsáhlé infrastruktury zajišťující úpravu a rozvod pitné vody, odkanalizování a čištění odpadní vody obyvatelstvu i průmyslovým podnikům. Vzhledem k tomu, že rozpadem původních krajských podniků došlo postupně ke značnému rozdrobení veřejného vlastnictví tohoto majetku, vzniklo v České republice více než 6 000 vlastníků vodohospodářského majetku nejrůznějších velikosti od malých obcí o několika stech obyvatelích, po velké vlastnické společnosti krajského formátu. Podobným způsobem se vyvíjel sektor provozovatelů. Existují zde komunální vodárenské společnosti provozující vodohospodářský majetek svých vlastníků i řada soukromých společností poskytujících služby samosprávě. Provozovatelů je dnes registrováno přes 2500. Logickou potřebou je tedy úprava vztahu mezi vlastníky a provozovateli a způsobu jejich výběru.

V současnosti je stále více než polovina vodohospodářské infrastruktury provozována soukromými společnostmi. Pravidla pro externí provozování této komunální infrastruktury se v průběhu času vyvíjela. Zadávání provozování vodovodů a kanalizací v komunálním vlastnictví soukromými společnostmi se do roku 2006 odehrávalo zcela v rámci zákona o obcích a obchodního zákoníku, podle toho, jakou právní formu vlastník vodohospodářské infrastruktury měl. Provozování této infrastruktury stálo v té době mimo běžné zadávání veřejných zakázek samosprávou. Rok 2006 přinesl do praxe převratnou novinku – koncesní zákon, který ve své působnosti zahrnoval i provozování vodovodů a kanalizací. Deset let účinnosti tohoto zákona je již dostatečně dlouhou dobou pro vyhodnocení jeho reálného uplatnění v praxi. O to více, že podzim roku 2016 s sebou přinesl další zásadní změnu, a to nový zákon o veřejných zakázkách, který legislativně podřazuje koncese pod veřejné zakázky.

Tato práce se zabývá analýzou desetileté praxe v uplatňování koncesního zákona státem a komunálními subjekty s důrazem na obor vodovodů a kanalizací. Zabývá se zejména šíří aplikace tohoto zákona v životě měst a obcí a přínosem, respektive nároky, které aplikace koncesního zákona v komunální praxi přinesla.

2 CÍL PRÁCE A METODIKA

Cílem této bakalářské práce je vyhodnocení současné praxe měst a obcí při výběru provozovatelů vodohospodářské infrastruktury postupem podle zákona č. 139/2006 Sb., o koncesních smlouvách a koncesním řízení (koncesní zákon), ve srovnání s původním záměrem tohoto zákona a legitimními zájmy zadavatelů.

Budou zde identifikovány nejběžnější slabiny v aplikaci koncesních řízení z pohledu optimálního výsledku koncesního řízení pro komunální vlastníky vodohospodářské infrastruktury a odůvodnění zvoleného postupu. Zejména kvalita rozhodování v otázce, zdali zajistit provoz vodohospodářské infrastruktury v režii města nebo se obrátit na externího specializovaného poskytovatele služeb.

Hlavními hledisky hodnocení aktuální praxe v oblasti vodohospodářských koncesních řízení budou:

- předvídatelnost průběhu koncesního řízení, minimalizace rizika zmařeného řízení, vícenákladů, sankcí a zpoždění pro zadavatele,
- dosažení optimálního výsledku – výše ceny vodného a stočného versus kvalita a bezpečnost vodohospodářských služeb,
- soulad s očekáváním zákonodárce – míra realizace investic u vodohospodářských koncesí, motivace koncesionáře v průběhu trvání koncesního vztahu, erudice komunálního sektoru při naplňování jeho práv a povinností z koncesního vztahu.

V praktické části budou zkoumána koncesní řízení uskutečněná od roku 2006 po současnost, tedy od účinnosti zákona č. 139/2006 Sb., o koncesních smlouvách a koncesním řízení (koncesní zákon) z pohledu předmětu koncese a investic požadovaných na koncesionáři. Bude provedena analýza pěti případových studií, ve kterých budou identifikovány přínosy a problémy využití koncesního řízení v současné praxi při výběru provozovatelů vodohospodářské infrastruktury měst a obcí. Na základě těchto studií bude provedena syntéza zjištění a zobecnění závěrů. Ty budou následně ověřeny pomocí strukturovaných rozhovorů, které provede zpracovatel této práce osobně.

3 TEORETICKÁ ČÁST

3.1 Co je koncesní řízení. Kdy je postup dle zákona č. 139/2006 Sb., o koncesních smlouvách a koncesním řízení (koncesní zákon) relevantní pro vlastníky vodohospodářské infrastruktury

Snaha o využití přirozených silných stránek soukromého sektoru (vyšší efektivita využívání zdrojů a kapitálu) ve prospěch veřejného sektoru (státu a samosprávy), který je odpovědný za zajišťování služeb veřejné povahy a za vytváření a udržování veřejné infrastruktury, je primárním cílem koncesního principu, tj. poskytnutí specifických podnikatelských práv v oblastech, kde je výkonnost veřejného sektoru neuspokojivá nebo riziková.

3.1.1 PPP jako princip spolupráce

PPP (Public Private Partnership) znamená spolupráci veřejného a soukromého sektoru na základě smlouvy na delší období, při které veřejný sektor převádí na sektor soukromý práva, ale i rizika při zajištění infrastruktury nebo poskytování veřejné služby a využívá zdroje a schopnosti soukromého subjektu (Metodika, 2008, s. 5; Pavel, 2005, s. 2).

Zadavatelem je vždy veřejný subjekt, který určuje podmínky veřejné služby a který je odpovědný za její poskytnutí. **Soukromý sektor zajišťuje vybudování infrastruktury, provoz a její údržbu** na vlastní náklady nebo pouze poskytuje službu dle zadání zadavatele (Metodika, 2008, s. 13-17). Cihelka (2016) uvádí, že tato **spolupráce obou sektorů zvyšuje kvalitu a efektivnost služeb** včetně výkonu státní správy. Urychluje se tím i realizace významných projektů.

3.1.2 Koncese jako nástroj realizace PPP – základní principy

Koncesní řízení jako takové je postup, dle kterého veřejný sektor vybírá soukromý subjekt pro vybudování infrastruktury nebo pro poskytování služby.

Koncese jsou typicky uzavírány na delší období při realizaci investičně náročného projektu. Na rozdíl od klasických veřejných zakázek, kdy veřejný sektor vybírá dodavatele jednorázové dodávky zboží nebo služby, kterému náleží platba a pouze drží záruku na tuto

dodávku, v případě koncesního vztahu veřejný sektor využívá odbornosti a finančních prostředků soukromého sektoru při poskytování služby po celou dobu trvání koncesní smlouvy. **Koncesní vztah je založen na předpokladu, že v tomto případě je soukromý sektor schopen zajistit výstavbu, následnou údržbu, provoz a poskytování služby zákazníkům levněji, efektivněji než sektor veřejný.** Za tuto svoji činnost související s provozováním je oprávněn vybírat poplatky od konečného uživatele nebo státu a vytvářet zisk (Metodika, 2008, s. 36-37; Pavel, 2005, s. 2-7).

Z Metodiky k zákonu č. 139/2006 Sb., o koncesních smlouvách a koncesním řízení (2008) vyplývá, že základní **charakteristikou koncese je přenesení odpovědnosti a rizik** spojených s provozem infrastruktury na soukromý sektor – na koncesionáře. Největší riziko je závislé na vybírání uživatelských poplatků, využívání provozované infrastruktury a kvalitě poskytované služby.

To vše ovlivňuje výši zisku, popřípadě ztráty. Koncesionář se také může dostat do situace, kdy se mu nevrátí jeho počáteční investice vynaložené na pořízení infrastruktury. **Veřejný sektor jako zadavatel tyto případné ztráty nekompensuje, může však do platebního mechanismu zahrnout garanci minimálních příjmů** tak, aby bylo zabráněno krachu projektu (Metodika, 2008, s. 36-37).

3.1.3 Aplikace koncesního vztahu v Evropské unii a ve světě

Mezi typické oblasti, kde se využívá koncesního vztahu ve světě, patří veřejná dopravní infrastruktura. Příkladem může být Slovensko, kde spolupráce soukromého a veřejného sektoru přispěla k urychlení rozvoje poddimenzované dálniční sítě. Od roku 2004 se tempo výstavby zvedlo z 13 kilometrů na 30 kilometrů dálnice za rok. V období 2016 až 2020 se předpokládá zvýšení počtu realizovaných kilometrů dálniční sítě na 50 kilometrů ročně (Cihelka, 2016).

V případě PPP se vychází z celkových nákladů a investic za celé období trvání koncesního vztahu, čímž je z pohledu státu optimalizován celkový objem prostředků vynaložených za dané období. **Koncesionář je nucen pro úspěch projektu optimálně zkombinovat jednorázové investiční výdaje s náklady na údržbu a opravu vybudované infrastruktury po dobu koncesního vztahu** (Cihelka, 2016; Metodika, 2008, s. 13-17).

Při těchto projektech není vždy cena za jeden vybudovaný kilometr nižší než v případě klasické veřejné zakázky na pouhou dodávku stavby, ale celkově je projekt pro stát výhodnější a méně rizikový, protože případné potíže při užívání (skrytá nekvalita apod.) po celou dobu

nese koncesionář. Typickým modelem bývá vybudování dálniční infrastruktury výhradně z prostředků soukromého investora bez příspěví státu s právem vybírat od uživatelů předem definovaným způsobem mýtné, a tím pokrýt za období trvání projektu realizovanou investici včetně zisku (Cihelka, 2016; Metodika, 2008, s. 35-37).

PPP projekty podporuje i Evropská unie (Cihelka, 2016). Spolupráce na základě PPP projektů je využívána ve dvaceti zemích Evropské unie. Mezi státy, kde se tyto projekty nejvíce realizují, patří Velká Británie, Francie a Nizozemsko, především v dopravě, zdravotnictví a školství. Cihelka ve svém článku uvádí, že *za posledních pět let bylo realizováno zhruba 500 projektů tohoto druhu v celkovém objemu kolem 100 miliard eur* (Cihelka, 2016).

Ve světě se PPP projekty realizují ve všech základních veřejných službách státu, jejich přehled je uveden v následující tabulce (Tabulka 1). Nicméně jejich rozšíření v jednotlivých sektorech je pravděpodobně významně ovlivněno tradicí a zvyky daného státu.

Tabulka 1 Využití PPP projektů ve světě

Služba	Příklady
Doprava	veřejná dopravní infrastruktura, dálnice, silnice, tunely, okruhy, letiště
Zdravotnictví	infrastruktura a podpůrné služby, ubytovací kapacity
Školství	školní areály, ubytovací kapacity
Justice	věznice, soudní budovy, administrativní prostory
Obrana	trenažéry, technika, zázemí
Vodohospodářství	úprava a distribuce pitné vody, čističky odpadních vod
Nemovitosti a bytová oblast	správa nemovitostí, správa městských bytových domů
Brownfield development	využití znečištěných nebo opuštěných prostor a objektů
Urban development	městská výstavba, rekonstrukce
Kultura a sport	sportovní a kulturní zařízení, stadiony, plavecké bazény, kulturní domy

Zdroj: Metodika 2008, s. 17

3.1.4 Zavedení koncesí do právního řádu České republiky. Celkové zaměření zákona a věcná očekávání v souvislosti s jeho zavedením

Do roku 2006 neexistovala v České republice žádná právní norma, která by obsahovala pravidla pro realizaci projektů, které umožní zapojení privátních subjektů do oblasti služeb ve veřejném zájmu. Jedná se o zajištění veřejné infrastruktury – doprava, parkovací systémy, dodávky tepla, vodárenství, či jiné státem garantované služby, jako je výstavba a provoz stadionů, sportovních center, koupališť, domovů pro seniory, věznic.

Bylo nutné vytvořit zákon, který by zajistil jednotná pravidla a právní jistotu pro uzavírání těchto smluv a postup při výběru koncesionáře, který by byl v souladu s Ústavou, ústavními zákony České republiky a v souladu se směrnicí 93/37/EHS ze dne 14. června 1993 o koordinaci postupů při zadávání veřejných zakázek na stavební práce, resp. směrnicí 2004/18/ES pro koncese na stavební práce.

Zákon č. 139/2006 Sb., o koncesních smlouvách a koncesním řízení, který nabyl účinnost dne 1. července 2006, mimo jiné nastavil procesy schvalování, které vedou k transparentnosti při nakládání s veřejnými prostředky, snížil možnosti pro korupci a vytvořil právní jistotu jak pro podnikatelské subjekty České republiky, tak i pro zahraniční společnosti investující v České republice (Metodika, 2008, s. 21).

V této době očekával stát, že bude možné touto cestou realizovat řadu infrastrukturních projektů, pro které nebyly ve veřejných rozpočtech finanční prostředky. Soukromý sektor měl financovat z vlastních zdrojů náklady potřebné pro vybudování infrastruktury, které by se následně vracely v platbách od konečných uživatelů, popřípadě splátkami hrazenými zadavatelem. Tyto platby by byly uskutečňovány až po úplném dokončení infrastruktury, po zahájení poskytování služby. Z tohoto důvodu je dodavatel motivován vybudovat infrastrukturu v co nejkratším čase, definované kvalitě a optimálních kapitálových výdajích. Zadavatel tak na začátku projektu nehradí významné náklady projektu. Veřejný sektor je nucen investovat pouze do přípravné fáze, tedy do definování předmětu koncese a očekávaných výsledků takového projektu (Pavel, 2005, s. 2-6; Metodika, 2008, s. 15-17).

Přesto, že byla připravena veškerá legislativa a podmínky pro zadávání projektů, kde by bylo možné využít finančních zdrojů soukromého sektoru, **nebyly projekty zadávány v takové míře, jak se očekávalo,** a jejich charakter se od původních očekávání (velké infrastrukturní projekty s účastí privátního kapitálu) odlišoval. Během prvních pár let po nabytí účinnosti zákona bylo realizováno jen několik koncesních řízení. Jednalo se v té době rozsahem

o zanedbatelné projekty, jejichž realizace nepředpokládá významný kapitálový vstup privátního partnera. Společným rysem těchto projektů bylo de facto zadání dlouhodobě poskytované služby, při provozování komunálních veřejných zařízení ve spojení s právem vybírat od uživatelů – veřejnosti poplatky za jejich využívání (ISVZ, 2017).

3.1.5 Přenos rizik a poskytnutí práva v koncesním vztahu

Řešení přenosu rizik mezi veřejný subjekt a koncesionáře a rozsah a charakter práv poskytnutých koncesionáři v rámci koncesního vztahu, **jsou klíčové faktory určující výhodnost projektu** jak pro veřejného zadavatele, tak pro koncesionáře.

Před zahájením projektu zadavatel, tedy veřejný sektor, předběžně identifikuje rizika daného projektu v jednotlivých etapách a rozhodne o jejich alokaci. Rozdělení rizik mezi zadavatele a koncesionáře ovlivňuje efektivnost a úsporu nákladů. Efektivní koncesní vztah je založen na faktu, že jednotlivá rizika nese ta strana, která je dokáže lépe řídit s vynaložením nižších nákladů a tím ovlivňovat výši celkových nákladů projektu. Zadavatel rizika identifikuje, ocení, rozdělí mezi veřejný a soukromý sektor, ošetří je a v poslední řadě průběžně monitoruje a kontroluje (Metodika, 2008, s. 15-19, 34; Pavel, 2005, s. 11-13; Řízení rizik, 2008, s. 4-9).

Některá rizika není možné převést jen na jednu stranu, jedná se o tak zvaná rizika sdílená. Existuje také celá řada rizik, která nemohou být v žádném případě převedena na soukromý sektor, jsou ze zákona, předpisů nebo typu projektu nepřenositelná. Například v České republice není možné převést ostrahu vězňů na soukromý sektor, přestože by byla výstavba věznice realizovaná formou PPP (Řízení rizik, 2008, s. 4-12).

Rizika spojená s realizací koncesního projektu je možné rozdělit do šesti hlavních skupin, které jsou uvedeny na následující stránce v tabulce (Tabulka 2). Pravděpodobnost výskytu určitého druhu rizika v průběhu realizace jednotlivých etap projektu se mění.

Typickým příkladem je stavební riziko, které se primárně vyskytuje v úvodní fázi projektu, existuje však částečně po celou dobu (zvýšené náklady na opravy vlivem chybného technického řešení). Za zmínku stojí i vnější rizika ve formě politické nestability, která určuje udržitelnost takovýchto dlouhodobých vztahů mezi soukromým investorem a veřejným sektorem (Katalog rizik, 2008, s. 3-5).

Tabulka 2 Přehled rizik PPP projektů

Kategorie rizik	Skupina rizik
Stavebně-technologická a projekční rizika	<ul style="list-style-type: none"> - stavební a projekční rizika - rizika lokality - rizika chybných technologií, sítí a souvisejících služeb
Kreditní rizika	<ul style="list-style-type: none"> - riziko likvidity - rizika nesplnění závazků/riziko dostupnosti
Tržní rizika	<ul style="list-style-type: none"> - riziko poptávky - riziko zvýhodnění konkurence - ostatní tržní rizika
Vnější rizika	<ul style="list-style-type: none"> - politická rizika - vyšší moc - ostatní vnější rizika
Operační rizika	<ul style="list-style-type: none"> - rizika související se zařízením - rizika související s lidmi - bezpečnostní rizika
Strategická rizika	<ul style="list-style-type: none"> - smluvní rizika - ostatní strategická rizika

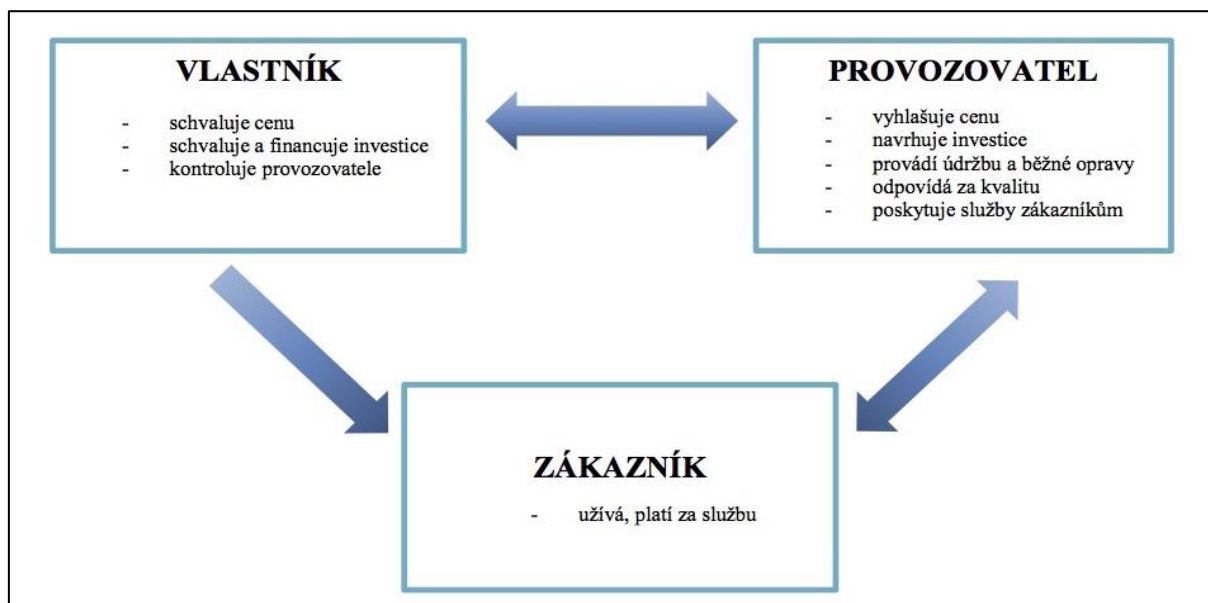
Zdroj: Katalog rizik, 2008, s. 5

3.1.6 Provozování vodohospodářské infrastruktury – kombinace pachtu a práva na výběr vodného a stočného pro provozovatele v rámci tzv. provozního modelu – finanční toky, rozdělení odpovědností

Provozování vodohospodářské infrastruktury ve vlastnictví měst a obcí privátními subjekty je založena na tzv. **provozním modelu**, který rozděluje práva a povinnosti při zajišťování investic a provozování vodohospodářské infrastruktury mezi jejího vlastníka a externího provozovatele. Určuje jejich vztah ke konečnému odběrateli služby, kterým je spotřebitel. **Provozní model je v České republice vztahem koncesním** ve smyslu zákona 139/2006 Sb., o koncesních smlouvách a koncesním řízení.

V provozním modelu má vlastník vodohospodářské infrastruktury právo schvalovat cenu služby – vodné a stočné, schvalovat a financovat investice k rozšíření stávajícího majetku a jeho rekonstrukce. Provozovatel poskytuje sjednanou službu zákazníkům, konečným uživatelům, za jejichž kvalitu odpovídá. Provádí ze svých finančních zdrojů údržbu a běžné opravy. Navrhuje vlastníkově plán investic. Vyhláší schválenou cenu vodného nebo stočného (Obrázek 1).

Obrázek 1 Schématické zobrazení provozního modelu

Zdroj: Vlastní práce

Hlavní úlohou vlastníka je plánovat a realizovat investice do infrastruktury a kontrolovat činnost provozovatele tak, jak je definována v koncesní smlouvě. Kontrola spočívá nejen v dodržování obecních povinností provozovatele, ale také v plnění měřitelných ukazatelů kvality provozních činností a dodaného produktu. V případě porušení povinností provozovatele má právo na výběr smluvních pokut v závislosti na četnosti a závažnosti provinění. **Výskyt opakovaných porušení povinností plynoucích ze smlouvy vlastníkovi také umožňuje smlouvu ukončit před předvídanou dobou jejího trvání.** Smluvní pokuty za porušování smluvních povinností hradí provozovatel z vlastních finančních zdrojů, respektive zisku a není položkou vodného či stočného (interní materiály Vodohospodářského sdružení Kolín).

Provozovatel za poskytovanou službu vybírá od koncového zákazníka poplatek (vodné nebo stočné), které v sobě obsahuje veškeré náklady související s touto službou včetně nájemného, které hradí vlastníkovi infrastruktury. Vodné a stočné účtované provozovatelem podléhá pravidlům uvedeným v koncesní smlouvě a provozovatel by tedy neměl mít možnost svého dominantního postavení vůči odběrateli za dobu trvání koncesního vztahu zneužít (interní materiály Vodohospodářského sdružení Kolín).

Jakkoliv je provozování vodohospodářské infrastruktury v provozním modelu koncesí ve smyslu koncesního zákona č. 139/2006 Sb., o koncesních smlouvách a koncesním řízení,

je důležité zmínit také skutečnost, že se jedná o tzv. pachtovní vztah ve smyslu zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník. Tato okolnost je důležitá s ohledem na další zákonné povinnosti komunálních vlastníků hospodářského majetku při zadávání jejího provozování třetími stranami. Zde postupují města a obce v souladu se zákonem č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení) tak, jako kdyby se jednalo o vztah nájemní.

Základní rozdíl mezi nájmem a pachtěm dle zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník je rozsah oprávnění toho, komu vlastník věc přenechává. Obsahem nájmu je pouhé právo přenechanou věc užívat, v případě pachtu je kromě práva užívat i právo přenechanou věc požívat, brát její užitky (Zákon č. 89/2012 Sb., § 2201, 2332).

Propachtovat lze tedy věc, která při řádném hospodaření sama o sobě přináší výnos (je plodonosná), ať již v podobě plodů nebo v podobě užitků – výnos ze zisku. Podmínka toho, že pachtýř bude s věcí hospodařit a dosahovat zisk, je znakem pachtu. Pachtýř působí na věc vlastní činností, obhospodařuje ji, aby nesla užitky. Samotný předmět pachtu pak musí být uzpůsoben k tomu, aby v zásadě bez další činnosti, jen při řádném obhospodařování pachtýřem, tyto užitky nesl (Zákon č. 89/2012 Sb., § 2332).

Z povahy vodohospodářské infrastruktury lze usuzovat, že se jedná o věc, která je schopna vytvářet užitek bez zásadnějších změn provedených uživatelem. K tomu v zásadě jen stačí, aby zajistil zaměstnance, kteří budou pečovat o funkceschopnost jednotlivých zařízení. Dále pak spotřební materiál a energie pro to, aby infrastruktura plnila svůj účel, dodávku pitné vody a odvádění odpadních vod. Za tuto službu odběratel platí vodné a stočné, coby plody vytvářené danou infrastrukturou.

Právě přenos práva vybírat od odběratelů vodné a stočné v rámci provozní smlouvy na provozovatele implikuje oprávnění provozovatele brát plody věci přenechané do užívání, jedná se tedy o pacht.

3.1.7 Možné způsoby zajištění provozu komunální vodohospodářské infrastruktury v České republice z hlediska přípustného postupu zadání

Koncesní řízení je pouze jednou z metod, kterou lze užít pro externí zajišťování provozu vodohospodářské infrastruktury ve vlastnictví měst a obcí. Zda je to postup dle zákona č. 139/2006 Sb., o koncesních smlouvách a koncesním řízení (koncesní zákon) v konkrétním případě pro zadavatele povinný, závisí na jeho postavení vůči provozovateli. Zadavatelé mohou

být jednotlivá města a obce, či jimi zřizované právnické osoby, jako jsou dobrovolné svazky obcí či obchodní společnosti s veřejně právní kontrolou.

Provozovateli mohou být zejména obchodní společnosti ovládané privátně nebo veřejně. V určitých případech, tzv. zadání postupem „INHOUSE“ se může veřejný zadavatel vyhnout postupu podle koncesního zákona, protože zadává smlouvu obchodnímu subjektu, který ovládá. V takovém případě uzavírá provozní a pachtovní smlouvu bez dalších podmínek. I v případě zadání tzv. „INHOUSE“ zadavateli nic nebrání v tom, aby koncesní řízení realizoval a dosáhl tak potenciálně výhodnějších podmínek než při zadání bez soutěže. Tabulka (Tabulka 3) demonstruje různé varianty zadávání pro jednotlivé typy vlastníků vodohospodářské infrastruktury a různé typy provozovatelů.

Tabulka 3 Varianty zadávání provozování

Možné postupy pro zadání provozování VH infrastruktury s ohledem na charakter vlastníka a provozovatele VH Infrastruktury

Před novým zákonem ZVZ !

		ZADAVATEL - VLASTNÍK VODOHOSPODÁŘSKÉ INFRASTRUKTURY				
		Město/ obec X (nečlen SMO nebo podílník OKV)	Město/ obec Y (člen SMO nebo podílník OKV)	Svazek měst a obcí (SMO)	Obchodní korporace s veřejnou kontrolou (OKV)	Obchodní korporace pod privátní kontrolou
PROVOZOVATELSKÝ SUBJEKT	Město/ obec X (nečlen SMO nebo podílník OKV)	BEZ ZADÁNÍ	KŘ	KŘ	KŘ	BEZ ZADÁNÍ
	Město/ obec Y (člen SMO nebo podílník OKV)	KŘ	BEZ ZADÁNÍ	KŘ	INH	BEZ ZADÁNÍ
	Svazek měst a obcí (SMO)	KŘ	INH* KŘ	BEZ ZADÁNÍ	KŘ	BEZ ZADÁNÍ
	Obchodní korporace s veřejnou kontrolou (OKV)	KŘ	INH* KŘ	INH* KŘ	INH* KŘ	BEZ ZADÁNÍ
	Obchodní korporace pod privátní kontrolou	KŘ	KŘ	KŘ	KŘ	BEZ ZADÁNÍ

LEGENDA

KŘ	Koncesní řízení
INH	Zadání přes INHOUSE
INH*	Zadání přes INHOUSE, pokud je splněna podmínka ovládnutí dle par.2 KZ
BEZ ZADÁNÍ	Bez zadání či existence smluvního vztahu - sám sobě (př. tzv. smíšené vodárenské společnosti komunálu)

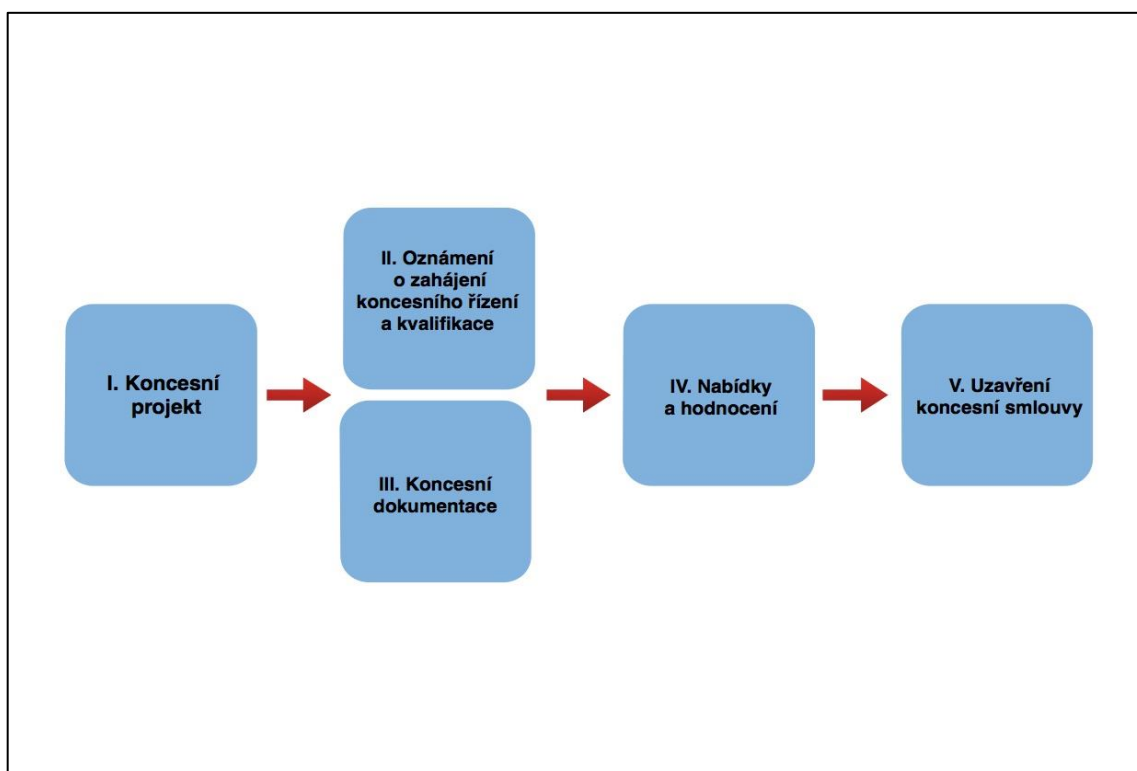
Zdroj: Vlastní práce

3.2 Průběh koncesního řízení dle koncesního zákona, tzv. velká koncese

Pro účely této práce je počítáno s některými předpoklady, které umožňují realizovat celý proces v jeho nejrozsáhlejší podobě. Tímto předpokladem je zejména výše předpokládaného příjmu koncesionáře větší než 50 milionů Kč za dobu předpokládaného trvání koncesní smlouvy. V tomto případě je zadavatel povinen zpracovat koncesní projekt.

Koncesnímu řízení předchází zpravidla proces politické diskuse, jejímž předmětem je rozhodnutí o otázce, zda existují podmínky a důvody pro zahájení celého procesu, tedy pro analýzy jednotlivých variant k zajištění služeb. Taková diskuse, v případě, že má kladný výsledek, si na straně budoucího zadavatele vyžaduje organizační přípravu na takový proces, například angažování poradce. Angažováním poradce je řešeno zajištění odbornosti při zpracování koncesního projektu, případně vedení dalšího procesu koncesního řízení. Angažování poradce, někdy také nazývaného administrátorem, není žádnou povinností zadavatele. Vzhledem tomu, že zadávání koncesí je velmi výjimečnou činností zadavatelů, kteří nemají v tomto procesu zpravidla zkušenosti, je to ale obvyklé.

Obrázek 2 Hlavní fáze koncesního řízení

Zdroj: Vlastní práce

Schematicky lze rozdělit samotný průběh koncesního řízení do pěti fází (Obrázek 2). První fází koncesního řízení je zpracování a schválení koncesního projektu, druhou fází je posuzování kvalifikace uchazečů, přičemž zpravidla s touto fází probíhá úplně či částečně paralelně třetí fáze – dopracování kompletní koncesní dokumentace. Čtvrtou fází je zpracování nabídek uchazeči a vyhodnocení předložených nabídek zadavatelem. Poslední fází je uzavření koncesní smlouvy s vybraným uchazečem. **Z pohledu zadavatele začíná koncesní řízení zadáním zpracování koncesního projektu a rozhodnutí o něm. Z pohledu uchazečů začíná až oznámením o zahájení koncesního řízení, tedy výzvou dodavatelů k účasti.**

3.2.1 Koncesní projekt

Podmínkou zahájení samotného koncesního řízení je vypracování, projednání a schválení koncesního projektu zadavatelem. Řádně zpracovaný **koncesní projekt má poskytnout zadavateli veškeré informace** o možných variantách, zhodnotit ekonomické, technické a právní podmínky zamýšleného projektu. Identifikuje a popisuje všechna případná rizika spojená s realizací koncesního projektu. Závěry koncesního projektu poskytují zadavateli odpovědi na otázku, zda je pro něj ekonomicky výhodnější realizovat projekt vlastními silami (například organizační složkou města) nebo zadáním externím dodavatelům formou veřejné zakázky nebo koncese (Metodika, 2008, s. 31, 34). Pokud se zadavatel rozhodne pro koncesní řízení jako formu zadání zakázky, postupuje dále podle zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách.

Koncesní zákon definuje koncesní projekt následujícím způsobem: *Koncesním projektem se rozumí základní vymezení činnosti, která má být předmětem koncesní smlouvy, základní vymezení ekonomických podmínek a právních vztahů vyplývajících z realizace koncesní smlouvy a ekonomické posouzení výhodnosti jejího zajištění formou koncesní smlouvy; podrobnosti obsahu koncesního projektu stanoví prováděcí právní předpis* (Zákon č. 139/2006 Sb., § 21, bod 2).

Schválení koncesního projektu upravuje zákon č. 139/2006 Sb., o koncesních smlouvách a koncesním řízení (koncesní zákon) v § 22. Je-li zadavatelem územně samosprávný celek, vyžaduje zákon, aby byl koncesní projekt schválen v jeho zastupitelstvu a to nadpoloviční většinou zvolených zastupitelů. V případě právnických osob vytvářených městy a obcemi, jako například dobrovolný svazek obcí platí, že schválení koncesního projektu probíhá v jednotlivých zastupitelstvech členských obcí a následně statutárním orgánem dobrovolného svazku obcí.

3.2.2 Kvalifikace

Pro posuzování kvalifikace dodavatelů a pro jejich vylučování platí ustanovení zákona o veřejných zakázkách o kvalifikaci, jejíž prokázání požaduje po dodavateli veřejný zadavatel, a o jejich vylučování obdobně (Zákon č. 139/2006 Sb., §7, bod 3).

Kvalifikační dokumentace obsahuje **souhrn veškerých kvalifikačních požadavků zadavatele** včetně lhůty pro podání žádosti o účast, která nesmí být kratší než 52 dnů. Dle těchto požadavků zájemci v koncesním řízení **zpracovávají žádost o účast v koncesním řízení**, ve kterém prokazují splnění požadovaných základních, profesních a technických kvalifikačních podmínek dle § 53, 54, a §56 zákona o veřejných zakázkách. Základní kvalifikační předpoklady mimo jiné prokazuje zájemce o účast v koncesním řízení čestným prohlášením dle § 53 koncesního zákona, předložením výpisů z rejstříku trestů, potvrzením finančního úřadu a dalších institucí. Profesní kvalifikační předpoklady výpisem z obchodního rejstříku, doklady o oprávnění k podnikání, doklady osvědčující odbornou způsobilost. Technické kvalifikační předpoklady seznamem významných podobných realizovaných dodávek, seznamem techniků, technického vybavení a podobně (Zákon č. 137/2006 Sb.). **Kvalifikační dokumentace dále obsahuje identifikaci zadavatele, popis předmětu plnění, předpokládanou výši předmětu plnění, podklady pro zpracování žádosti, lhůtu a místo pro podání nabídky.**

Prokázání splnění kvalifikačních předpokladů každého dodavatele, který předložil žádost o účast v koncesním řízení, zadavatel posoudí porovnáním předložených dokumentů s požadavky zadavatele a požadavky, které ukládá zákon o veřejných zakázkách. O posouzení kvalifikace zadavatel pořídí protokol, který obsahuje seznam dodavatelů, kteří podali žádost o účast v koncesním řízení a jejich kvalifikační předpoklady byly posuzovány. Seznam předložených dokladů a údaj, zda dodavatel kvalifikační předpoklady prokázal nebo neprokázal. Zadavatel je povinen umožnit všem dodavatelům, kteří předložili žádost o účast v koncesním řízení, nahlédnout do protokolu o posouzení kvalifikace, umožnit jim pořídít z něj výpis (Zákon č. 137 Sb., § 59).

Zadavatel v případě, kdy dodavatel nesplní kvalifikační předpoklady, opět postupuje dle zákona o veřejných zakázkách. Zákon říká, že *dodavatel, který nesplní kvalifikaci v požadovaném rozsahu nebo nesplní povinnost stanovenou v § 58, musí být veřejným zadavatelem vyloučen z účasti v zadávacím řízení* (Zákon č. 137 Sb., § 60). Toto své rozhodnutí včetně důvodu písemně dodavateli oznámí.

Výsledkem této kvalifikační fáze je skupina uchazečů, kteří podali žádost o účast v koncesním řízení a při vyhodnocení vyhověli kvalifikačním požadavkům. Ti budou posléze zadavatelem vyzváni k předložení konkrétní nabídky na základě zadavatelem poskytnuté koncesní dokumentace.

3.2.3 Zpracování koncesní dokumentace

V průběhu kvalifikační fáze koncesního řízení probíhá obvykle dopracování koncesní dokumentace, která bude určena pro další fázi koncesního řízení – výběr koncesionáře.

Koncesní dokumentace je soubor dokumentů, údajů, požadavků a podmínek vymezující přesně a podrobně předmět koncesní smlouvy nutných pro vypracování nabídky, tak aby bylo umožněno zpracovat vzájemně porovnatelné nabídky (Metodika, 2008, s. 60).

Koncesní dokumentace musí být zpracovaná tak, aby nezvýhodňovala žádného dodavatele, při jejím zpracování musí být dodržena pravidla zákazu diskriminace.

Koncesní dokumentace obsahuje:

- obchodní podmínky včetně návrhu koncesní smlouvy
- technické podmínky
- požadavky na varianty – pokud jsou zadavateli přípustné
- požadavek na určení příjmů koncesionáře
- požadavky na zpracování nabídky včetně místa a lhůty pro podání nabídky
- pravidla pro hodnocení nabídek
- případné další požadavky zadavatele (Metodika, 2008, s. 62).

Tak jako kvalifikační dokumentace, i koncesní dokumentace musí být zadavatelem projednána a schválena příslušným orgánem obce, v tomto případě radou obce.

3.2.4 Výběr koncesionáře – nabídky a hodnocení

Dodavatele, kteří splnili kvalifikační předpoklady, zadavatel písemně vyzve k podání nabídek. Výzvu k podání nabídek upravuje § 8, zákona č. 139/2006 Sb., o koncesních smlouvách a koncesním řízení (koncesní zákon). Obsah výzvy k podání nabídek bude odlišný podle toho, zda zadavatel bude o nabídkách následně jednat nebo nebude (Metodika 2008, s. 60). Ve výzvě je stanovena **lhůta pro podání nabídek**, která činí ze zákona minimálně **čtyřicet dnů** od výzvy k podání nabídky.

V průběhu koncesního řízení má **dodavatel právo požadovat** od zadavatele **dodatečné informace k zadávacím podmínkám**. Žádost musí být písemná, zadavateli doručena předepsaným způsobem nejdéle 6 pracovních dnů před uplynutím lhůty pro podání nabídek. Zadavatel požadované informace včetně přesného znění žádosti odešle nejpozději do 4 pracovních dnů po doručení žádosti všem dodavatelům, kteří byli vyzváni k podání nabídky a byla jim poskytnuta zadávací dokumentace. Zadavatel může poskytnout dodatečné informace i bez žádosti dodavatelů, pokud to uzná za vhodné (Metodika, 2008, s. 63; Zákon č. 137/2006 Sb., § 49).

V případě, že je pro zpracování nabídky nezbytná **prohlídka místa plnění**, umožní zadavatel tuto prohlídku všem dodavatelům nejpozději 12 dnů před uplynutím lhůty pro podání nabídky. Termín prohlídky místa plnění zadavatel stanoví v zadávací dokumentaci (Metodika, 2008, s. 63; Zákon č. 137/2006 Sb., § 49).

Každý **dodavatel podává pouze jednu písemnou nabídku**, jejíž součástí jsou jeho identifikační údaje, podepsaný návrh smlouvy oprávněnou osobou a prohlášením o závaznosti nabídky po celou zadávací lhůtu. Nabídka dále obsahuje doklady, které požaduje zadavatel, popřípadě které jsou dány zákonem. Dodavatel nese odpovědnost za to, že jeho nabídka bude doručena včas, v nepoškozené a označené obálce dle podmínek zadavatele. V případě, kdy zadavatel připustil podání nabídky elektronicky, musí se dodavatel řídit § 149 zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách (Metodika, 2008, s. 64).

Zadavatel stanoví nejméně **tříčlennou komisi pro otevírání obálek**, která bezprostředně po ukončení lhůty po podání nabídek provede otevírání doručených obálek s nabídkami. Uchazeči, kteří podali nabídku, mají právo se tohoto otevírání obálek účastnit, přičemž nabídky jsou otevírány postupně dle pořadí, v jakém byly zadavateli doručeny a evidovány. Je prověřena neporušenost a řádné označení nabídek. Poté je kontrolován soulad obsahu nabídek se zadávacími podmínkami, především zda obsahují podepsaný návrh smlouvy a jsou zpracovány v požadovaném jazyce. Po otevření a kontrole všech nabídek komise přítomným uchazečům sdělí identifikační údaje dodavatelů, hodnotu soutěžních kritérií a také to, zda nabídka obsahuje všechny požadované doklady. Komise přítomným sdělí, zda jsou některé nabídky vyloučeny z důvodu pozdního podání nebo pro zjevnou neúplnost nabídky. Případným vyloučeným uchazečům zadavatel tuto skutečnost písemně oznámí a uvede důvod vyloučení. Komise o celém průběhu pořídí protokol o otevírání obálek, který obsahuje náležitosti dle § 73 zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách. Podepsaný protokol spolu s listinou přítomných se zakládá k nabídkám. Všechny nabídky zadavatel archivuje. Zadavatel musí umožnit dodavatelům, kteří podali nabídku, nahlédnout do protokolu a pořídít si z něj opis

(Metodika, 2008, s. 65; Zákon č. 137/2006 Sb., § 71-73; Zákon č. 139/2006 Sb., § 11).

Podobně jako při otvírání obálek, má zadavatel i pro posouzení a hodnocení nabídek povinnost jmenovat minimálně pětičlennou hodnotící komisi. Členem hodnotící komise musí být zástupce zadavatele a kvalifikovaní odborníci. Složení členů hodnotící komise je upraveno zákonem. Musí být dodržena zásada, že *člen hodnotící komise nesmí být ve vztahu k veřejné zakázce a k uchazečům podjatý, zejména se nesmí podílet na zpracování nabídky* (Zákon č. 137/2006 Sb., §74, bod 7). Dále člen komise *nesmí mít osobní zájem na zadání veřejné zakázky a s uchazeči je nesmí spojovat osobní ani pracovní či jiný obdobný poměr* (Zákon č. 137/2006 Sb., §74, bod 7). O této podmínce každý člen hodnotící komise podepisuje písemné prohlášení.

Hodnotící komise zkoumá jak formální úplnost nabídky, tak i obsah předložených dokumentů. Paragraf 76 definuje postup hodnotící komise následujícím způsobem: *hodnotící komise posoudí nabídky uchazečů z hlediska splnění zákonných požadavků a požadavků zadavatele uvedených v zadávacích podmínkách a z hlediska toho, zda uchazeč nepodal nepřijatelnou nabídku* (Zákon č. 137/2006 Sb.,).

V případě, že hodnotící komise zjistí nějaké nejasnosti může, ale nemusí, dodavatele vyzvat k vysvětlení nabídky. Žádost musí být písemná. Komise v této žádosti přesně uvede, jaké nejasnosti má dodavatel vysvětlit, popřípadě, které doklady doplnit. V případě, že dodavatel nedodá vyžádané informace či doklady v zákonné lhůtě, komise jeho nabídku vyřadí a následně zadavatel vyloučí dodavatele z účasti v koncesním řízení. Uchazeči je tato skutečnost písemně a bezodkladně oznámena (Zákon č. 137/2006 Sb., § 76).

V koncesním řízení je hodnotícím kritériem pouze ekonomická výhodnost nabídky. Zadavatel specifikuje v zadávací dokumentaci, která **dílčí kritéria** budou posuzována. Kromě **nabídkové ceny mohou být dílčím kritériem například kvalita, dodací lhůta, lhůta dokončení projektu, poskytnutá záruka, technické podmínky, služby** apod. Každé dílčí kritérium má stanovenou váhu v celkovém hodnocení. Hodnotící komise dle těchto kritérií provede hodnocení nabídek a pořídí písemnou zprávu o posouzení a hodnocení nabídek, která obsahuje seznam nabídek včetně nabídek z koncesního řízení vyřazených, postup a výsledek hodnocení nabídek, tedy jejich pořadí. Zprávu o posouzení a hodnocení nabídek, podepsanou všemi členy komise, předá zadavateli, který rozhodne o výběru nejvhodnější nabídky. Zadavatel doručí oznámení o výběru nejvhodnější nabídky všem dodavatelům, kteří nebyli vyloučeni (Zákon č. 137/2006 Sb., § 78-81; Zákon č. 139/2006 Sb., § 11).

Pokud nejsou v zákonné lhůtě 15 dnů podány žádné námitky proti rozhodnutí o výběru nejvhodnější nabídky, zadavatel vyzve vybraného uchazeče k uzavření koncesní smlouvy.

Dle zákona o koncesních smlouvách zadavatel na úrovni územního samosprávného celku má povinnost vyžádat si předchozí stanovisko Ministerstva financí, které je podmínkou schválení a platnosti koncesní smlouvy, nicméně jeho znění zadavatele nijak v uzavření koncesní smlouvy neomezuje. V případě, že si však zadavatel stanovisko nevyžádá, je případně uzavřená koncesní smlouva neplatná. Pro faktické uzavření koncesní smlouvy s vybraným dodavatelem je podmínkou schválení zastupitelstvem obce, opět nadpoloviční většinou zvolených zastupitelů.

Schválenou a uzavřenou koncesní smlouvu zadavatel zasílá Ministerstvu pro místní rozvoj ke zveřejnění v rejstříku koncesních smluv, který je součástí informačního systému o veřejných zakázkách a je veřejně přístupný (Metodika, 2008, s. 76-90; Zákon č. 139/2006 Sb., § 12, § 30-32).

3.2.5 Předání vodohospodářské infrastruktury koncesionáři a zahájení provozování

Před zahájením samotného provozování na základě nově vysoutěžené koncesní smlouvy **dochází k předání vodohospodářské infrastruktury a veškeré dokumentace**, která je její součástí vybranému provozovateli zadavatelem. Jedná se především o tento předávaný vodohospodářský majetek:

- vodárenská infrastruktura – úpravny pitné vody, vodojemy, čerpací stanice, čistírny odpadních vod, vodovodní a kanalizační řady
- zařízení a systémy osazené na vodohospodářské infrastruktuře, podstatné pro jeho provoz – dálkové přenosy dat, dispečink
- databáze odběratelů, odběratelské smlouvy
- dokumentace k vodohospodářskému majetku jako jsou kolaudační a vodoprávní povolení, provozní řady, geodetická zaměření, projektová dokumentace
- povolení k nakládání s vodami, vydávané na majitele infrastruktury

Specifikace vodohospodářské infrastruktury a dokumentace je součástí zadávací dokumentace zpracované před výzvou podání nabídky, která vymezuje předmět veřejné zakázky (Zákon 137/2006 Sb., § 44, bod 1).

O předání vodohospodářské infrastruktury je sepsán **Protokol o technickém stavu** vodohospodářského majetku při jeho předání. Jeho vzor je součástí koncesní smlouvy. Protokol obsahuje identifikační údaje o předávajících, identifikační údaje majetku, mezi které patří název

a druh majetku, rok pořízení, jeho hodnota, popis stavu majetku, jeho vady, odhad nákladů na jejich odstranění. Je opatřen podpisy osob zastupujících obě strany a datem předání.

Databáze odběratelů, odběratelské smlouvy a ostatní dokumentace související s předávající vodohospodářskou infrastrukturou se předává obdobným způsobem, vždy na základě potvrzených protokolů.

Zahájení provozování na základě koncesní smlouvy začíná dnem uvedeným v koncesní smlouvě. Jeho podmínky jsou dány koncesní smlouvou. Ke dni zahájení koncesní smlouvy se provede odečet vodoměrů. Dodavatel předá vlastníkovvi požadované dokumenty, uvedené v koncesní smlouvě, kterými jsou plány preventivní údržby, plány revizí, způsob vedení evidencí, reklamační řády apod.

Z důvodu případného uzavření koncesní smlouvy s koncesionářem – provozovatelem odlišným od stávajícího, zadavatel ve své koncesní dokumentaci zveřejní **informaci o přecházejících zaměstnancích**. Případný přechod zaměstnanců upravuje zákoník práce (Zákon 262/2006 Sb., § 338 odst. 2). Provozovatel, který je vybrán v koncesním řízení obdrží před podpisem smlouvy seznam zaměstnanců, u kterých může dojít k přechodu práv a povinností z pracovněprávních vztahů a zároveň přehled mzdových nákladů na tyto zaměstnance, který je rozepsán dle druhu výkonu práce. Jedná se o zaměstnance, jejichž činnost úzce souvisí s předmětem koncesní smlouvy.

Součástí zahájení provozování je i zveřejnění ceny vodného nebo stočného, kontaktní údaje provozovatele, informační služby a další podmínky vycházející z koncesní smlouvy.

3.3 Specifické odlišnosti v případě koncesních řízení podléhající dotačním pravidlům SFŽP

Již v souvislosti s realizací dotačních projektů EU se na straně evropské komise objevily obavy, aby v souvislosti s realizací investic do vodohospodářské infrastruktury, které byly z části podpořeny kohezními fondy EU, nedošlo k podpoře soukromých provozovatelů vodohospodářského majetku, který je v držení veřejného sektoru.

Při přípravě a realizaci dotací EU z fondu soudržnosti pro programovací období 2007-2012 již byly po letech jednání se zástupci EU komise definovány alespoň základní požadavky evropské komise v České republice, které byly podmínkou pro čerpání dotací v oboru vodovodů a kanalizací, respektive z příslušného operačního programu v oblasti životního prostředí. Tyto požadavky především cílily na prosazování tzv. Best practice,

omezení délky smluv mezi vlastníky a provozovateli vodohospodářské infrastruktury a zajištění řádného procesu výběru provozovatele pro dotovanou infrastrukturu. Best practice měl znamenat zajištění provozu dotované infrastruktury v souladu s nejlepší světovou praxí. Vzhledem k tomu, že tento pojem nikdy nebyl komisí definován a podobný standard není v oboru znám, vydala se Česká republika cestou rozpracování požadavků EU komise do souboru požadavků na příjemce dotací EU, které by čerpání těchto dotací odblokovalo. Tyto požadavky jsou vyjádřeny dokumentem Podmínky přijatelnosti vodohospodářských projektů, který mimo jiné definuje požadavky na koncesní řízení v případě, že žadatel o dotaci EU zamýšlí zajistit provozování vodohospodářské infrastruktury specializovanou soukromou společností. **Vlastní čerpání těchto dotací EU administruje Státní fond životního prostředí (Pokyny SFŽP).**

3.4 Průběh koncesního řízení mimo působnost zákona tzv. podlimitní koncesní řízení „malá koncese“

V případě, že se předpokládaný **příjem koncesionáře pohybuje pod hodnotou 20 milionů Kč** za dobu trvání koncesní smlouvy, není v zadávacím řízení zadavatel povinen postupovat při zadání vodohospodářské infrastruktury podle koncesního zákona. I v takovém případě je však zadavatel povinen naplnit požadavky zákona o obcích. Týká se to zejména zveřejnění na úřední desce obce a řádné schvalování orgánů obce. I zde platí, že uzavření koncesní smlouvy podléhá schválení zastupitelstvem. Vzhledem k tomu, že i tento druh zadávacího řízení leží pod hranicí 50 ti milionů Kč, koncesní projekt se nezadává. Skutečnost, že **tento druh zadávacího řízení, tzv. malá koncese, nepodléhá ustanovením koncesního zákona**, zadavatele nijak nezbavuje povinnosti postupovat **v souladu** se základními principy zadávání veřejných zakázek, kterými jsou **zásada transparentnosti, nediskriminace a rovného zacházení** (zákon č. 139/2006 Sb., § 3a). Platí zde i obecná povinnost postupovat v souladu s principem řádného hospodáře. V tomto případě se Úřad pro hospodářskou soutěž ve své rozhodovací praxi odmítá těmito řízeními zabývat, proto je zde pro neúspěšné uchazeče omezená možnost domáhat se přezkumu postupu zadavatele u tohoto úřadu.

3.5 Zákon č. 134/2016 Sb. o zadávání veřejných zakázek

Nový zákon o veřejných zakázkách účinný od 1. 10. 2016 bude znamenat pro vodárenské koncese řadu změn, které relativně stabilizovanou legislativní situaci v této oblasti zkomplikuje. Lze očekávat, že si vyžádá značnou dobu, než bude praxe v užívání tohoto zákona opět dostatečná a že rozhodovací praxe ustálená. Z průběhu legislativního procesu lze usuzovat, že úprava vodohospodářských koncesí utrpěla narychlo realizovaným legislativním návrhem. Je zjevné, že podstatná část zákona je prostým opisem evropské směrnice a některá ustanovení jsou pro vodohospodářské koncese nevhodná a nedomyšlená.

Nejzásadnější změnou pro vodohospodářská koncesní řízení je skutečnost, že již jejich průběh a pravidla nebude upravovat vlastní norma – speciální zákon č. 139/2006 Sb., o koncesních smlouvách a koncesním řízení (koncesní zákon), ale **koncese** (koncesní zakázka) je **nově druhem veřejné zakázky** plně spadající od 1. 10. 2016 pod stejnou normu jako tzv. klasické veřejné zakázky. Zadavatel má možnost vybrat si postup, podle kterého koncesi zadá. Původní postup koncesního řízení, tak jak je analyzován v této práci, se v rámci nového zákona podobá dvoufázovému užšímu zadávacímu řízení. Dá se předpokládat, že minimálně v počátku budou v tomto režimu vodohospodářské koncese probíhat, protože se zadavatelé budou chtít vyhnout nejistotě při realizaci řízení. Koncesní řízení, tak jak ho zná nový zákon, je volně definován a neexistují k němu v této chvíli bližší zkušenosti ani názory (Zákon č. 134/2016 Sb.).

3.5.1 Faktické změny pro koncese a jejich dopady

Vzhledem k tomu, že **nový zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, představuje z pohledu vodohospodářských koncesí zcela novou situaci** a zadavatele staví před vícero možností, jak proces realizovat, má smysl zmiňovat jen vybrané zásadnější dopady na praktickou aplikaci koncesních řízení.

Koncese i nadále musí být na dobu určitou, standartní délka koncese je omezena na pět let. Pro delší trvání koncese se vyžaduje přiměřená investice dodavatele k dosažení účelu smlouvy. Vzhledem k tomu, že pro provozování vodohospodářské infrastruktury, se jeví desetileté trvání smlouvy jako optimální z řady důvodů, je toto omezení nevhodné vůči vodohospodářským koncesím. **Dá se očekávat snaha zadavatelů odůvodňovat delší trvání koncesních smluv.**

Průběh koncesního řízení se zřejmě zkrátí, protože minimální povinné lhůty pro podání žádosti o účast jsou nově stanoveny na 25 dnů. Také lhůta pro podání nabídky je stanovena na minimálně 25 dnů. **Odpadá povinnost zadavatele vždy prodloužit lhůtu při změně zadávacích podmínek, pokud to změna svou povahou nevyžaduje.**

Rozšiřuje se množství důvodů, pro které má zadavatel právo, nikoliv povinnost, dodavatele vyloučit z koncesního řízení, jako je například závažné profesní pochybení v minulosti nebo nejasná majetková struktura uchazečů (listinné akcie). **Před uzavřením smlouvy musí nově zadavatel požadovat rozkrytí skutečných majitelů vybraného dodavatele**, tzn. fyzických osob, které skutečně dodavatele vlastní. Absence stanoviska Ministerstva financí už nebude způsobovat automaticky neplatnost uzavřené koncesní smlouvy.

3.6 Shrnutí teoretické části

Koncesní vztah je charakterizován udělením specifického práva dodavateli (koncesionáři), jehož využití umožňuje vykonávat za předem určených podmínek a po určitou dobu na tomto právu založenou podnikatelskou činnost. Zadavatel v tomto vztahu profituje z investic a zlepši schopnosti koncesionáře zajišťovat danou činnost a řídit její rizika.

V případě vodohospodářských koncesí se jedná o provozování vodohospodářské infrastruktury na dobu určitou ve spojení s pachtem, jehož předmětem je vodohospodářská infrastruktura. Specifickým právem, který v tomto případě koncesionář získává je právo vybírat od konečných spotřebitelů vodné a stočné, přičemž je koncesionář limitovaný souborem pravidel definovaných v koncesní smlouvě. **Zadavatel od koncesionáře získává pachtovné, před účinností nového občanského zákoníku pojmově nájemné.**

Koncesní řízení ve smyslu zákona č. 139/2006 Sb., o koncesních smlouvách a koncesním řízení (koncesní zákon), je dvoustupňovým řízením, které klade na zadavatele mimořádné nároky, protože mu ukládá splnění řady povinností a klade velké nároky na schvalovací procesy v orgánech obcí.

První klíčové rozhodnutí zadavatele se týká koncesního projektu. V něm zadavatel odůvodňuje své rozhodnutí postupovat při zadání k provozování vodohospodářské infrastruktury dle postupu koncesního zákona. **Schválený koncesní projekt zastupitelstvem obce teprve otvírá cestu k vlastnímu zadání koncese.**

Další fází po zahájení koncesního řízení je **kvalifikace dodavatelů na základě kvalifikačních kritérií**, a to jak zákonných, tak stanovených zadavatelem s ohledem na předmět plnění. Tyto podmínky posléze zužují **počet dodavatelů, kteří mohou podat nabídku v nabídkové fázi řízení. Proces je završen schválením finální koncesní smlouvy v orgánech obce.**

Od 1. 10. 2016 vstoupil v účinnost **nový zákon o veřejných zakázkách** zákon č. 134/2016 Sb., který **zásadně mění dosavadní praxi**, možnosti zadavatelů uvolní, ale zároveň zřejmě zvýší míru jejich nejistoty při realizaci koncesních smluv, protože se naruší ustálená praxe posledních deseti let.

4 PRAKTICKÁ ČÁST

4.1 Informační zdroje ke koncesnímu řízení v České republice

Informace o charakteru a faktickém průběhu koncesních řízení realizovaných v České republice od doby účinnosti zákona č. 139/2006 Sb., o koncesních smlouvách a koncesním řízení (koncesní zákon), lze čerpat z veřejných registrů věnovaných obecně zadávaným veřejným zakázkám veřejným sektorem nebo ve zdrojích určených pouze koncesnímu řízení, koncesním smlouvám.

V České republice je možné využít tyto volně přístupné primární zdroje o veřejných zakázkách a koncesních řízeních:

- Informační systém o veřejných zakázkách – Věstník rejstříku koncesních smluv.
- Profil veřejných zadavatelů.
- Úřední desky obcí, měst, krajů a jejich organizačních celků.
- Registr smluv.

4.1.1 Informační systém o veřejných zakázkách – Věstník rejstříku koncesních smluv

Informační systém o veřejných zakázkách je vedený Ministerstvem pro místní rozvoj České Republiky. Součástí tohoto systému je **Věstník rejstříku koncesních smluv**, kde je uveden seznam všech realizovaných koncesních smluv od účinnosti zákona č. 139/2006 Sb., o koncesních smlouvách a koncesním řízení (koncesní zákon), tedy od 1. 7. 2006 až po účinnost nového zákona o veřejných zakázkách, zákona č. 134/2016 Sb. o zadávání veřejných zakázek, k 1. 10. 2016.

Součástí každé koncesní smlouvy je tzv. **Výpis z rejstříku koncesních smluv**, zkrácený, který je obsažen ve **Věstníku rejstříku koncesních smluv**. Výpis obsahuje základní údaje, kterými jsou evidenční číslo koncesní smlouvy ve Věstníku rejstříku koncesních smluv, název koncese, datum uzavření koncesní smlouvy, identifikační údaje o zadavatelích, identifikační údaje o koncesionářích, charakteristika koncese, rozsah předmětu koncesní smlouvy, tedy předpokládaná hodnota koncese a příjem koncesionáře, financování koncesní smlouvy a vlastnictví předmětu koncesní smlouvy.

4.1.2 Profil veřejného zadavatele

Profil veřejných zadavatelů je dán § 17 písm. w, zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách jako **elektronický nástroj, kde zadavatel uveřejňuje informace a dokumenty** ke svým veřejným zakázkám s neomezeným dálkovým přístupem.

V koncesním řízení se na Profilu veřejných zadavatelů zveřejňují oznámení o zahájení koncesního řízení, kvalifikační dokumentace, koncesní dokumentace včetně návrhu koncesní smlouvy, dodatečné informace k zahájenému koncesnímu řízení, případné námítky uchazečů. Po ukončení koncesního řízení je zde zveřejněna písemná zpráva zadavatele.

Adresa profilu veřejného zadavatele se zveřejňuje ve Věstníku veřejných zakázek v Oznámení o zahájení koncesního řízení (Zákon č. 137/2006 Sb., § 17 w). Požadavky na povinný obsah profilu zadavatele jsou uvedeny ve vyhlášce č. 133/2012 Sb., o uveřejňování vyhlášení pro účely zákona o veřejných zakázkách a náležitostech profilu zadavatele.

4.1.3 Úřední desky

Veřejný zadavatel, v případě koncesních řízení obec, město nebo kraj jako územní samosprávný celek, popřípadě jimi zřízené organizace, **mají dle zákona povinnost zřídit veřejně přístupnou úřední desku**. Její obsah se zveřejňuje i způsobem umožňujícím dálkový přístup, tzv. elektronickou úřední desku (Zákon č. 500/2004 Sb., § 26).

Na úředních deskách má zadavatel možnost zveřejnit oznámení o zahájení koncesního řízení, včetně zápisů ze zasedání zastupitelstva, při kterém bylo zahájení koncesního řízení, vždy však koncesní projekt a uzavření koncesní smlouvy s vybraným uchazečem, projednáno a schváleno.

4.1.4 Registr smluv

Dne 1. 7. 2016 nabyl účinnosti zákon č. 340/2015 Sb., zákon o zvláštních podmínkách účinnosti některých smluv, uveřejňování těchto smluv a o registru smluv (zákon o registru smluv), který upravuje povinnosti veřejného zadavatele při uzavírání smluv a upravuje podmínky účinnosti některých smluv. Dle tohoto zákona je zřízen **informační systém pro veřejnou správu k uveřejňování smluv, jehož správcem je Ministerstvo vnitra**. Registr smluv umožňuje dálkový přístup (Zákon č. 340/2015 Sb., § 4).

Přesto, že veřejným zadavatelům ukládá legislativa povinnost uveřejňovat informace

o koncesních řízeních, v praxi tak činí jen malá část z nich. V České republice je situace, kdy v Oznámení o zahájení koncesního řízení není uvedena adresa Profilu veřejného zadavatele, popřípadě tato adresa již není platná z důvodu jeho zániku. Příkladem může být elektronický nástroj Softender, který ukončil svůj provoz. **Zjednodušená forma zápisů v rejstříku koncesních smluv, nedostatečně vyplněná oznámení a neúplné informace na úředních deskách zadavatelů ztěžují přístup k informacím.** V zásadě lze však považovat dostupné informace k realizovaným koncesním řízením za dostatečně reprezentativní pro vyhodnocení základních charakteristik koncesních řízení v České republice za období účinnosti koncesního zákona.

4.2 Koncesní řízení realizovaná v České republice od roku 2006

Zadavatel před realizací koncesní smlouvy zjistí předpokládanou hodnotu předmětu koncesní smlouvy a předpokládaný celkový příjem koncesionáře vyplývající z realizace koncesní smlouvy (Zákon č. 139/2006 Sb., § 4). Způsob jejich výpočtu stanoví prováděcí právní předpis, vyhláška č. 217/2006 Sb., kterou vydalo Ministerstvo pro místní rozvoj spolu s Ministerstvem financí.

Předpokládaná hodnota předmětu koncesní smlouvy je dle této vyhlášky předpokládaná hodnota výdajů vynaložených na realizaci předmětu koncesní smlouvy po dobu předpokládané platnosti koncesní smlouvy (Vyhláška č. 217/2006 Sb., §1).

Předpokládaným příjmem koncesionáře se pak dle vyhlášky rozumí součet předpokládaných příjmů koncesionáře z realizace předmětu koncesní smlouvy v jednotlivých letech po dobu předpokládané platnosti koncesní smlouvy. Při výpočtu předpokládaného příjmu koncesionáře se postupuje podle přílohy č. 1 k této vyhlášce (Vyhláška č. 217/2006 Sb., § 2, bod 1). Tento příjem koncesionáře se vyčísľuje k počátku předpokládané platnosti koncesní smlouvy (Vyhláška č. 217/25006 Sb., § 2, bod 2).

Výše předpokládaného příjmu koncesionáře za období předpokládané platnosti koncesní smlouvy **určuje, který postup dle koncesního zákona pro zadavatele je relevantní.** Je-li tato hodnota vyšší než 50 mil Kč postupuje zadavatel plně ve smyslu požadavků koncesního zákona. Pokud se nachází předpokládaný příjem koncesionáře v rozmezí 20-50 mil Kč, není zadavatel povinen zpracovávat a schvalovat koncesní projekt, který je jinak povinnou součástí procesu zadávání koncese.

V případě, kdy celkový předpokládaný příjem koncesionáře za dobu plnění koncesní smlouvy nepřesáhne 20 milionů Kč bez daně z přidané hodnoty, jedná se o výběrové řízení na uzavření koncesní smlouvy malého rozsahu. **Zadavatel nemá povinnost postupovat dle druhé části zákona 139/2006 Sb.**, o koncesních smlouvách a koncesním řízení (koncesní zákon). Má však povinnost při výběru koncesionáře dodržovat zásady transparentnosti, rovného zacházení a zákazu diskriminace (Zákon č. 139/2006 Sb., § 3a, 5). Výběrové řízení na uzavření koncesní smlouvy malého rozsahu zadavatel zahajuje oznámením o zahájení výběrového řízení malého rozsahu zveřejněným na Profilu veřejného zadavatele nebo odesláním oznámení vybraným konkrétním uchazečům.

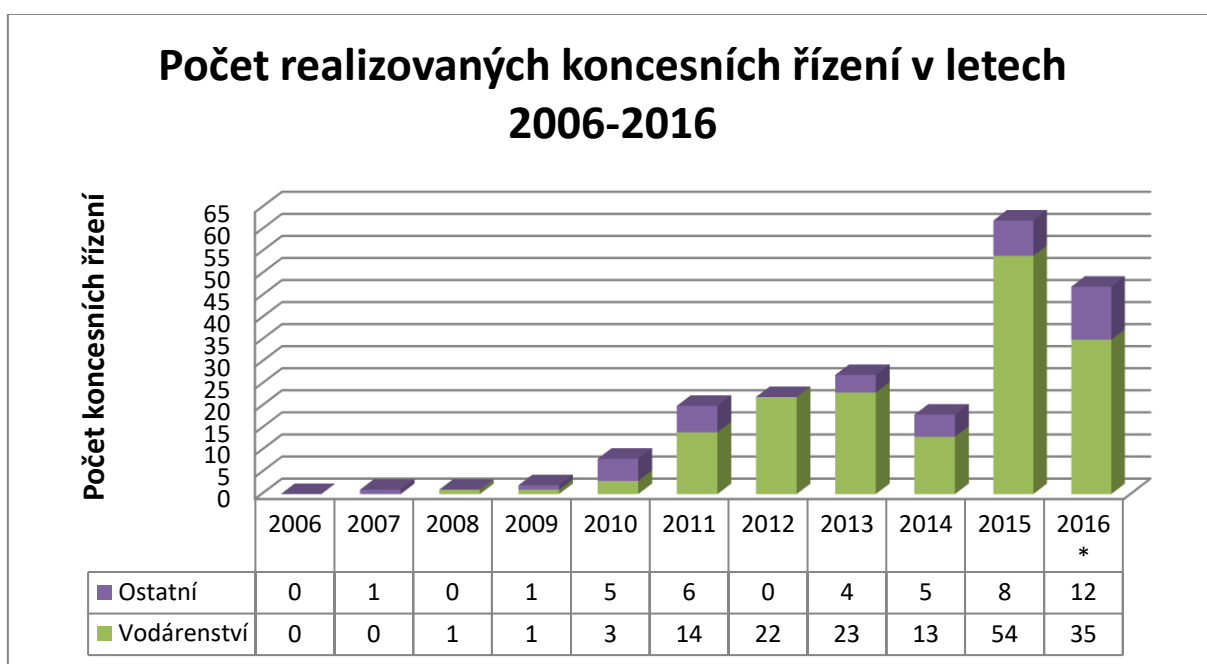
4.2.1 Počet a velikost koncesních řízení

Od účinnosti zákona č. 139/2006 Sb., o koncesních smlouvách a koncesním řízení (koncesní zákon) až do účinnosti nového zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, tedy za **období deseti let**, bylo v České republice realizováno **celkem 208 koncesních řízení**. Přehled celkového počtu realizovaných koncesních řízení v jednotlivých letech je znázorněn v grafu (Graf 1), (ISVZ, 2017).

Během prvních pár let byl jejich počet velice malý. Od roku 2010 se počet realizovaných koncesních řízení podle tohoto zákona postupně zvyšoval, stále se ale řádově pohyboval maximálně v desítkách řízení ročně, přičemž převažovala koncesní řízení ve vodárenství. **Za výjimečný lze považovat rok 2015, kdy bylo realizováno 62 koncesních řízení** (jakkoliv je nutno podotknout, že byla s ohledem na procesní lhůty pravděpodobně většina zahájena již v roce 2014). Výjimečnost roku 2015 byla ovšem způsobena závaznými lhůtami pro subjekty čerpající EU dotace v rámci Operačního programu Životního prostředí, které nutily příjemce z těchto dotačních titulů realizovat ke konci roku 2015 model provozování dotovaného majetku v souladu s podmínkami pro poskytnutí dotace.

Z tohoto celkového počtu 208 realizovaných koncesních řízení v České republice bylo realizovaných výběrových řízení na uzavření koncesní smlouvy malého rozsahu celkem 116 řízení.

Graf 1 Realizované koncese v letech 2006-2016

Zdroj: Vlastní práce dle ISVZ

Lze tedy konstatovat, že **nadpoloviční většina zrealizovaných koncesních řízení se týká malých koncesí** zadávaných zpravidla malými obcemi s omezeným infrastrukturním majetkem, pro které je zjednodušený průběh dostačující.

Tabulka 4 Koncesní řízení tzv. koncese malého rozsahu

Rok	Počet koncesních řízení	Předpokládaný příjem koncesionáře v tis. Kč	Průměr na koncesi v tis. Kč
2006	0	0	0
2007	1	18 985	18 985
2008	0	0	0
2009	0	0	0
2010	1	2 015	2 015
2011	6	70 770	11 795
2012	15	120 678	8 045
2013	16	149 210	9 326
2014	8	82 510	10 313
2015	36	345 466	9 596
2016	33	326 585	9 896
Celkem	116	1 116 219	9 622

Zdroj: Vlastní práce dle ISVZ

Tato tzv. malá koncesní řízení však z hlediska průběhu nemá smysl posuzovat, protože není standardizován a nejsou k němu ani zveřejňované údaje. Tabulka 4 znázorňuje celkovou hodnotu koncesních řízení malého rozsahu uvedenou v předpokládaném příjmu koncesionáře, která odpovídá částce 1,11 mld. korun českých. Průměrně 9,6 milionů Kč na jedno koncesní řízení malého rozsahu (ISVZ, 2017).

Je naopak **vhodné se zaměřit na podmnožinu těch koncesních řízení** (s celkovým příjmem koncesionáře nad 20 mil. Kč), která **jsou zadávána podle druhé části zákona č. 139/2006 Sb., o koncesních smlouvách a koncesním řízení (koncesní zákon)**, které znázorňuje tabulka 5. **Celková hodnota uvedená v předpokládaném příjmu koncesionáře odpovídá částce 30,68 mld. Kč, a to při počtu 92 realizovaných koncesních řízení.** Při tomto způsobu zadávání činí průměrná velikost zadávané koncese hodnotu 333,6 milionů Kč u těchto koncesních řízení lze tedy očekávat, že se týkaly již poměrně rozsáhlého veřejného majetku a proces zadávání takových koncesí kladl na zadavatele významně vyšší nároky, protože byli nuceni postupovat plně podle dispozic koncesního zákona.

Tabulka 5 Koncesní řízení zadávané dle koncesního zákona

Rok	Počet KŘ	Předpokládaný příjem koncesionáře v tis. Kč	Průměr na koncesi v tis. Kč
2006	0	0	0
2007	0	0	0
2008	1	219 109	219 109
2009	2	321 990	160 995
2010	7	5 493 457	784 779
2011	14	5 639 039	402 788
2012	7	897 332	128 190
2013	11	1 682 732	152 975
2014	10	1 789 227	178 922
2015	26	11 456 214	440 623
2016	14	3 187 712	227 693
Celkem	92	30 686 812	333 552

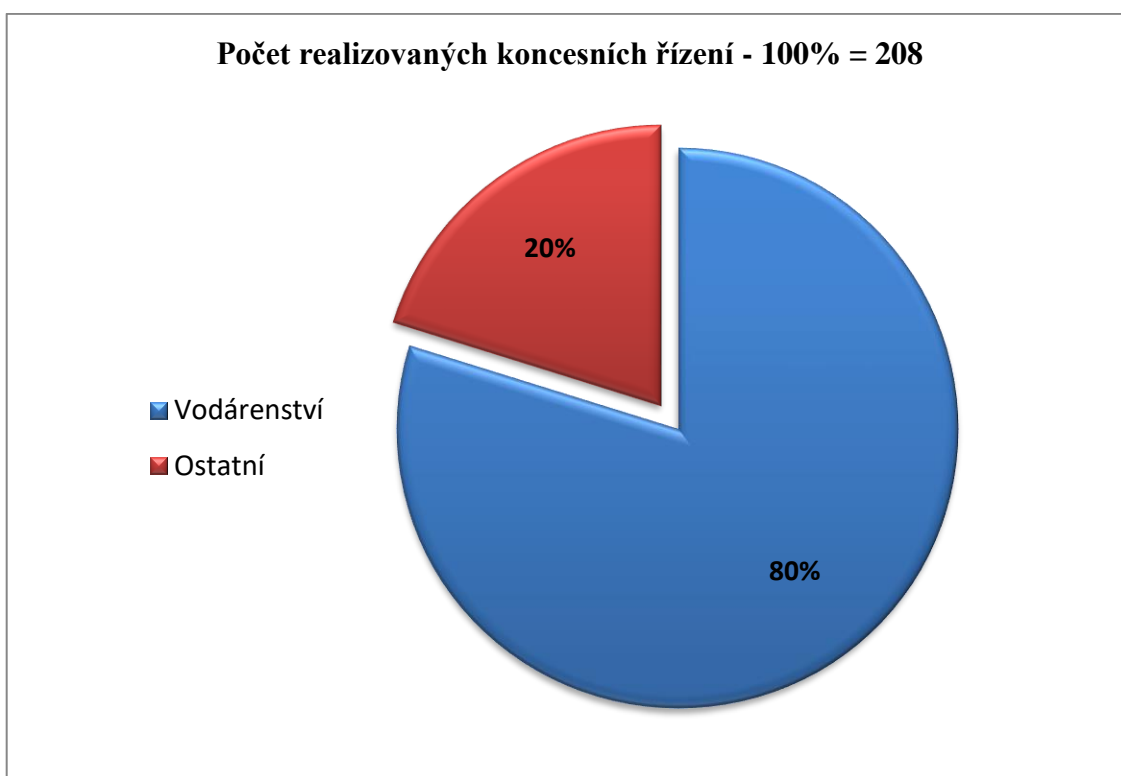
Zdroj: Vlastní práce dle ISVZ

4.2.2 Sektory činností

Dominantní oblastí pro realizaci koncesních řízení bylo provozování vodohospodářské infrastruktury (vodovody a kanalizace) komunálních zadavatelů, tedy

měst, obcí a jimi zřizovaných právnických osob (Graf 2). Tato koncesní řízení **představují 80 % všech realizovaných koncesních řízení v letech 2006-2016**. Tato skutečnost je daná faktem, že vlastníci vodohospodářského majetku v ČR (více jak z 85 % samospráva) v zásadě mají omezené možnosti, jak zadat komplexní provozování své vodárenské infrastruktury jiným způsobem. Koncesní zákon navíc znemožňuje až na výjimky historicky používané prodlužování provozovatelských smluv bez výběrového řízení. Také již výše zmíněné dotační podmínky SFŽP významně přispěly k ukončování provozních a nájemních smluv uzavřených v období před přijetím koncesního zákona (ISVZ, 2017).

Graf 2 Podíl koncesních řízení ve vodárenství ke všem realizovaným

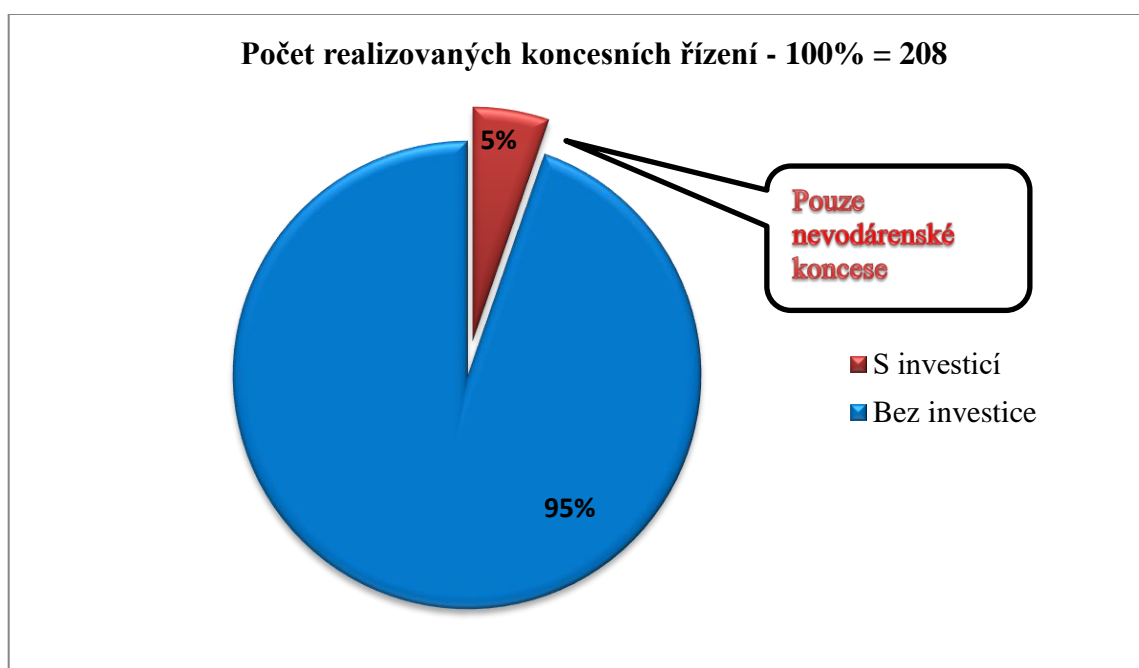

Zdroj: Vlastní práce dle ISVZ

4.2.3 Objem realizovaných investic koncesionářem

Dalším důležitým aspektem realizovaných koncesních řízení je rozsah realizovaných investic privátními partnery v rámci těchto projektů, protože se jednalo o jedno ze základních očekávání při zavádění koncesí do právního řádu České republiky. Graf 3 analyzuje podíl koncesních řízení, při kterých koncesionář (privátní partner) byl zavázán v rámci projektu realizovat z vlastních zdrojů kapitálovou investici do předmětu koncese.

Graf 3 Podíl koncesí s investicí koncesionáře na celkově realizovaných

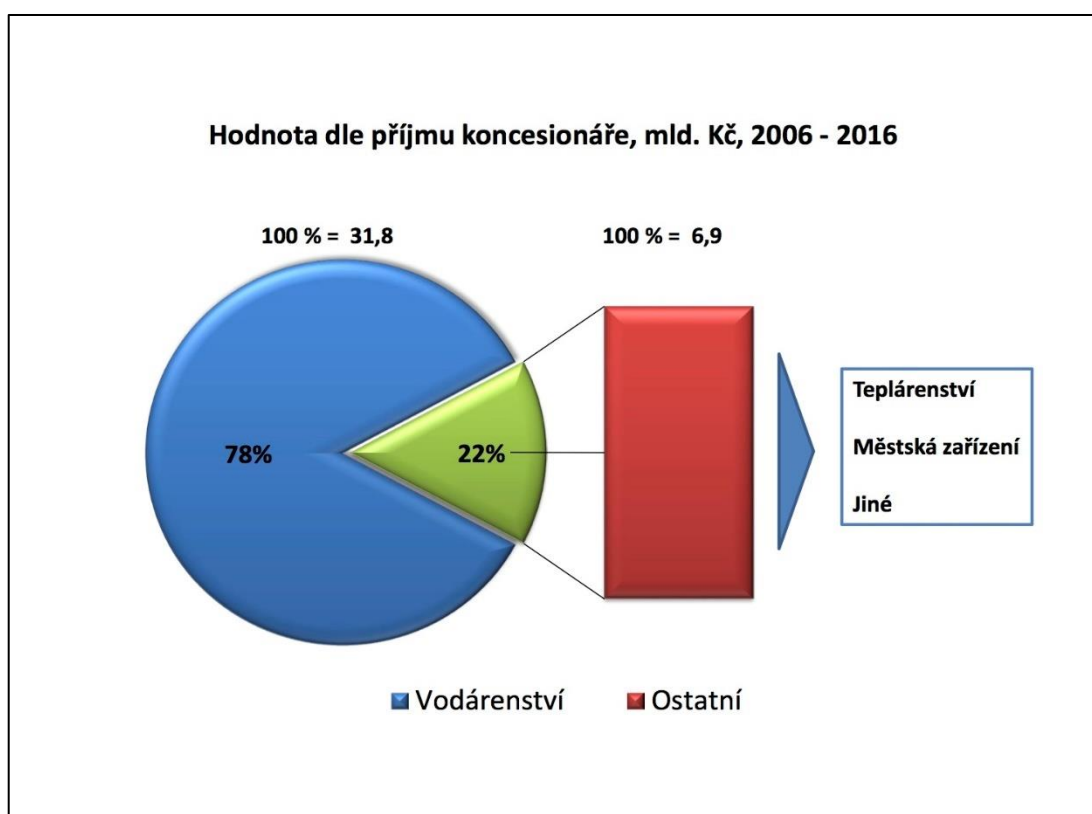
Zdroj: Vlastní práce dle ISVZ

Je zjevné, že **pouze malý počet, celkem 5 % projektů za celé zkoumané období, obsahoval komponentu kapitálové investice**. V tomto ohledu se tedy praxe rozchází s primárním účelem koncesí jako takových, zapojením privátního kapitálu. V této souvislosti je třeba zmínit, že se jednalo o projekty kapitálově spíše méně náročné a vztahující se k veřejné infrastruktuře měst a obcí, nikoli o velké infrastrukturní projekty státu týkajících se veřejných služeb jako jsou věznice nebo dopravní infrastruktura (ISZV, 2017). Je tedy možné konstatovat, že z koncesního zákona se tímto stal téměř výhradně právní prostředek pro zadávání vodohospodářských služeb ze strany měst a obcí.

Další analýzy realizovaných koncesních řízení v této práci jsou proto zaměřeny na koncesní řízení zadávané v oblasti provozování veřejných vodovodů a kanalizací ve vlastnictví obcí a měst, nebo jejich obchodních společností a svazků. Jedná se nejen o **rozhodující počet a hodnotu** koncesních řízení realizovaných v České republice v období od roku 2006 do roku 2016 (Graf 4), kdy vodárenské koncese tvoří 78 % všech koncesí, ale také o **koncesní řízení porovnatelná** mezi sebou svým obsahem (ISVZ, 2017). Jejich podstatou je pachtovní vztah, koncesní dokumentace mívá podobný obsah a náročnost. Zaměření na vodárenské koncesní řízení umožňuje tedy smysluplné porovnávání a hodnocení praxe v realizaci koncesního zákona.

Graf 4 Podíl vodárenských koncesí na celkové hodnotě koncesí

Zdroj: Vlastní práce dle ISVZ

4.3 Kvalitativní charakteristiky vodohospodářských koncesních řízení v České republice od roku 2006

Kvalitativními charakteristikami jsou v tomto případě údaje, které vystihují reálný průběh koncesních řízení v praxi s ohledem na časovou a administrativní náročnost pro zadavatele. **Administrativní náročnost zahrnuje především nároky na odbornou erudici zadavatele**, a to jak z pohledů praktické aplikace soutěžní procedury (uplatňovaná legislativa pro koncesní řízení, správní řízení před ÚOHS), tak specifik oboru vodovodů a kanalizací. Mezi tyto oborová specifika provozování vodovodů a kanalizací patří zejména nutnost dostát požadavkům cenové regulace, zákonu č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu a o změně některých zákonů (zákon o vodovodech a kanalizacích), a zákonu č. 254/2001 Sb., zákon o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon). V případě koncesních řízení, která jsou vyhlášována na vodohospodářskou infrastrukturu pořízenou z dotací EU, jsou to i specifické podmínky SFŽP.

Další analýza realizovaných vodohospodářských koncesních řízení se zaměřuje na ta koncesní řízení, **kteřa jsou zadávaná dle všech částí koncesního zákona**. Tedy s předpokládaným příjmem koncesionáře větším než 20 milion Kč za dobu plnění koncesní smlouvy.

4.3.1 Náročnost realizace koncesních řízení, zákonné lhůty a schvalovací procesy samosprávy

Pro posouzení náročnosti realizace koncesního řízení je možné využít vyhodnocení podílu koncesních řízení, která byla realizována za pomoci externího odborného poradce, tedy kde lze předpokládat, že se veřejný zadavatel rozhodl neprovádět řízení vlastními silami. Malá četnost vodohospodářských koncesních řízení ve spojení s administrativní a právními nároky při zpracování koncesního řízení, vedla k tomu, že samosprávy jako zadavatelé větší koncese téměř vždy realizují za pomoci externího odborného poradce. V rámci 62 realizovaných vodohospodářských koncesních řízení nebyl dohledán jediný případ, kdy by vodohospodářské koncesní řízení většího rozsahu bylo realizováno plně v režii města či obce. Zadavatelé byli v těchto případech převážně přímo zastupováni v řízení administrátorem (poradcem), což znamená, že účastníci koncesního řízení komunikovali oficiálně přímo s externím odborným poradcem města či obce. V ostatních případech poradce poskytoval odbornou administrativní podporu pracovníkům samosprávy. Vůči uchazečům vystupoval zadavatel svým jménem (ISVZ, 2017).

Dále je nutné zohlednit časovou náročnost schvalovacích procesů v orgánech měst a obcí (Tabulka 6). Tyto procesy mimo jiné zahrnuje projednání a schválení koncesního projektu a souhlasu s uzavřením koncesní smlouvy s vybraným uchazečem v radě i zastupitelstvu. Dále také schválení zadávací dokumentace a výsledků kvalifikační fáze a vyhodnocení předložených nabídek. Celý proces v sobě dále musí zahrnovat třicetidenní lhůtu, kterou disponuje Ministerstvo financí pro vydání předchozího stanoviska k uzavření koncesní smlouvy.

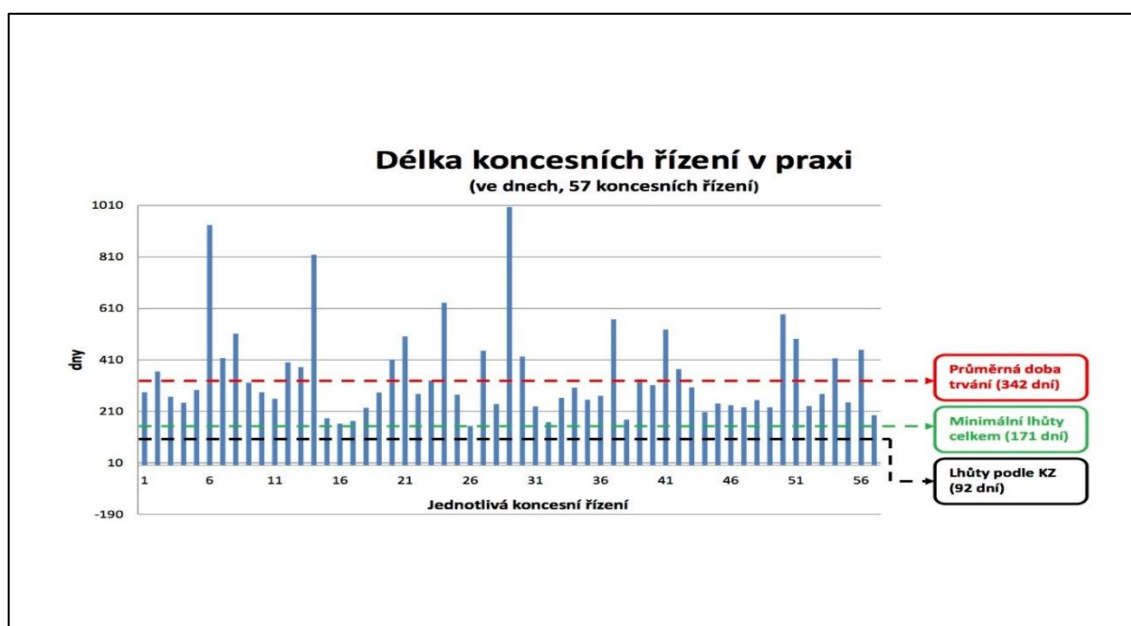
Tabulka 6 Odhad časové náročnosti koncesních řízení dle formálních lhůt

Fáze koncesního řízení	Orgán samosprávy	Lhůty
Schválení koncesního projektu	Rada obce	7
Schválení koncesního projektu	Zastupitelstvo obce	7
Schválení zadávací dokumentace	Rada obce	7
Lhůta pro podání žádosti o účast		52
Vyhodnocení kvalifikační fáze	Komise, rada obce	7
Lhůta pro podání nabídky		40
Vyhodnocení podaných nabídek	Komise, rada obce	7
Vyjádření Ministerstva financí		30
Schválení uzavření koncesní smlouvy	Rada obce	7
Schválení uzavření koncesní smlouvy	Zastupitelstvo obce	7
Celková odhadovaná doba		171

Zdroj: Vlastní práce dle zákona č. 139/2006 Sb., a zákona č. 128/2000 Sb., o obcích

Celková časová náročnost procesu koncesního řízení na úrovni obce tedy činí při zohlednění ryze technických lhůt jak na úrovni obce, tak z koncesního zákona **celkem 171 dní**. Jakkoliv tato hodnota zcela pomíjí nezbytná zpoždění daná skutečností, že na sebe jednotlivé kroky v reálném životě nemohou bezprostředně navazovat a jejich příprava si vyžaduje přiměřený časový prostor. Tomu odpovídá i průměrná délka realizovaných řízení, která činí 342 dní, řádově tedy dvojnásobek (Graf 5). Lze se tedy domnívat, že se **jedná o velmi náročný proces z pohledu veřejného zadavatele**.

Graf 5 Délka koncesních řízení v praxi

Zdroj: Vlastní práce dle ISVZ

4.3.2 Specifika koncesních řízení SFŽP

Vzhledem k tomu, že analýza velmi komplexních podmínek čerpání dotací EU v oblasti vodovodů a kanalizací není předmětem této práce, pro posouzení dopadů s tím spojená koncesní řízení postačí charakterizovat ty požadavky, jejichž dopad na zadavatele je významný.

Hlavními podmínkami jsou:

- **Výběr provozovatele** vodohospodářské infrastruktury na základě transparentního koncesního řízení tak, **aby ke dni ukončení zkušebního provozu byla podepsána nová koncesní smlouva. Hlavním výběrovým kritériem** musela být **výše ceny vodného a stočného.**
- **Délka koncesního vztahu byla omezena na dobu 10 let.** Kratší koncese byly možné, jsou ale u větších a velkých lokalit zcela výjimečné. Jedním z důvodů, pro který se desetileté trvání koncese plně využívalo, byla skutečnost, že realizace koncesního řízení podle podmínek SFŽP byla pro zadavatele velmi náročná.
- **Koncesní smlouvy musí vycházet ze vzorových předloh SFŽP.** To vedlo ke kopírování vzorové smlouvy zadavateli, respektive jejich poradci, protože nebylo možné spolehlivě posoudit míru rizika postihu v případě odchýlení od vzorových ustanovení.
- **Koncesní smlouva povinně obsahuje soubor výkonnostních kritérií,** která jsou sledována. **Jejich neplnění je smluvně sankcionováno.** Tato výkonnostní kritéria mají za cíl sledovat kvalitu provozních činností provozovatele na základě měřitelných veličin. Mezi ně patří například délka čištění kanalizační sítě za rok, rychlost odstranění poruchy nebo havárie, včasné řešení reklamací. Vybraná výkonnostní kritéria jsou také využívána jako výběrové kritérium v rámci koncesního řízení, ale pouze jako váhou okrajovou.
- **Vývoj ceny pro vodné a stočné je určován komplexním finančním modelem,** který má zajistit, že růst nákladů provozovatele probíhá podle kontrolovaných parametrů, kdy přípustná **nejvyšší míra zisku je omezena návratností kapitálu,** v tomto případě konkrétně objemem provozního majetku a provozního kapitálu využívaného provozovatelem pro plnění předmětu koncesní smlouvy.
- **Kvalifikační podmínky koncesního řízení a také koncesní dokumentace samotná jsou kontrolovány před zahájením koncesního řízení pracovníky SFŽP.** Především se posuzuje, zda kvalifikační podmínky přiměřeně zohledňují parametry soutěžené infrastruktury a neomezují nežádoucím způsobem hospodářskou soutěž. V případě

koncesní dokumentace je **zásadní kontrola finančního modelu s ohledem na podmínky čerpání dotace EU** (Pokyny SFŽP).

Čerpání dotací EU se stalo zásadním politickým tématem. Pro řadu měst a obcí, kvůli hrozcím sankcím, které vyplývaly ze závazků přijatých Českou republikou při vstupu do EU, hlavní a jedinou nadějí pro vybudování chybějící vodohospodářské infrastruktury.

Jak již bylo zmíněno výše, **jedna z podmínek čerpání dotace, je zajištění nového provozovatele v souladu s dotačními podmínkami.** V praxi to znamená, že města a obce čerpající či zamýšlející čerpat dotaci EU na nějaký projekt v oblasti vodovodů a kanalizací, ukončovaly nebo zkracovaly své smluvní vztahy s aktuálními provozovateli a realizovaly koncesní řízení v souladu s metodikou pro žadatele o dotace EU. Došlo tedy k výraznému nárůstu realizovaných koncesních řízení, aby se žadatel z čerpání dotace nediskvalifikoval, bez ohledu na skutečnost, zda byl nebo nebyl s aktuálním provozovatelem spokojen. Je tedy možné říci, že se realizovala koncesní řízení, která by se bez podmínek dotací EU vůbec nekonala (Pokyny SFŽP).

Tuto skutečnost dokládá počet koncesních řízení realizovaných v roce 2015, který vysoce převyšuje jiné roky (graf 1). Žadatelé o dotace v rámci programového období 2007-2015 vyvinuli v tomto roce maximální úsilí dotáhnout úspěšně podmínky pro poskytnutí dotace včetně výběru provozovatele.

Nižší počet koncesních řízení realizovaných v roce 2014 je pravděpodobně dán tím, že řada zadavatelů vědomých si povinnosti vysoutěžít nového provozovatele do konce roku 2015, zahájila koncesní řízení již v roce 2014, aby se vyhnula obvyklým komplikacím s protahováním délky koncesního řízení.

4.3.3 Vliv na celkovou praxi při realizování koncesních řízení na provozování vodohospodářské infrastruktury i mimo lokality dotované z EU

Většina smluv využívaných veřejnými zadavateli pro zajištění provozování vodohospodářské infrastruktury externími dodavateli **v období před účinností koncesního zákona**, vznikala v devadesátých letech **v návaznosti na privatizaci vodohospodářských služeb.** Tyto smlouvy, typicky označované jako „Smlouva o nájmu a provozování vodohospodářského majetku“, odpovídaly standardu smluvních vztahů v tomto oboru v době

svého vzniku a byly již v době účinnosti koncesního zákona zastaralé. Bylo tedy logické, že některé prvky zaváděné do provozních smluv na provozování infrastruktury dotované z EU, byly ve své racionalizované podobě využívány také pro koncesní řízení na infrastruktuře bez podmínek SFŽP. Mezi hlavní smluvní prvky, které se staly běžnou součástí koncesních smluv, patří:

- **Zavedení měřitelných výkonnostních kritérií** jako smluvního systému hodnocení nastavení závazné výkonnosti provozovatele s možností uplatnění **citelné finanční sankce při neplnění těchto kritérií**.
- Trvání **koncesního vztahu na období 10 let** jako standard pro všechny koncesní smlouvy pro provozování vodohospodářské infrastruktury. Zde je nutné poznamenat, že zlepšování stavu infrastruktury provozovatelem si vyžaduje řadu investic do provozního majetku a systematického preventivního přístupu k údržbě. Desetiletý koncesní vztah je spíše minimálně nutný než optimální. Krátké koncesní smlouvy s sebou nesou riziko vybydlování infrastruktury s cílem dosáhnout nízkých cen pro vodné a stočné.
- Zavedení **jednoduchých finančních modelů pro výpočet ceny pro vodné a stočné**, respektive jednotlivých nákladových položek a zisku v kalkulaci po dobu platnosti koncesní smlouvy. Tyto, na inflačních koeficientech založené modely, jsou však významně jednodušší pro užití než finanční modely předepsané SFŽP. Proto jsou pro zadavatele využitelné i bez masivní poradenské pomoci. **Principem těchto modelů zpravidla bývá fixování maximálního procentuálního zisku** po dobu trvání smlouvy a **indexované vývoje nákladů**. Tyto modely tedy odměňují provozovatele za nákladovou efektivitu, tedy za nejnižší úroveň cen pro vodné a stočné při zachování smluvních výkonnostních parametrů.
- Dalším prvkem, který se prosadil jako standard, bylo využívání **výše ceny pro vodné a stočné jako dominantního výběrového kritéria** pro hodnocení výhodnosti nabídek uchazečů v rámci koncesního řízení. Uchazeči sice zpravidla nabízejí určitou výši vybraných nákladových položek a zisku, nicméně z těchto rozhodujících položek je pak kalkulována výše ceny pro vodné a stočné (ISVZ, 2017; Interní materiály Vodohospodářského sdružení Kolín).

Jakkoliv jsou podmínky provozování vodárenské infrastruktury dotované ze strukturálních fondů EU pro města a obce extrémně náročné a nesmyslně byrokratické až na hranici praktické použitelnosti, některé implementované principy umožnily zlepšit

i kvalitu koncesních řízení a výsledných smluv u koncesí realizovaných čistě podle koncesního zákona a vůle veřejného zadavatele, který není příjemce dotace ze strukturálních fondů.

Domněnka, že koncesní řízení dle pravidel SFŽP jsou pro vlastníky vodohospodářské infrastruktury administrativně náročná, dokládá i skutečnost, že neexistuje fakticky žádné koncesní řízení na provozování vodohospodářské infrastruktury dotované ze strukturálních fondů EU, které by nebylo realizováno veřejným zadavatelem za přímého angažování externího administrátora nebo poradce (ISVZ, 2017).

4.4 Analýza konkrétních vybraných koncesních řízení většího významu

K samotné analýze koncesních řízení většího významu bylo pro tuto práci vybráno celkem **pět koncesních řízení s rozdílnými zadavateli. Zadavatelé se odlišovali právní formou, vztahem k EU dotacím a dostatečnou velikostí lokality**, aby bylo možné sledovat úplný průběh koncesního řízení. Ve dvou případech hrála roli také možnost provést strukturovaný rozhovor.

Na jednotlivých profilech zadavatelů jsou zveřejněny povinné dokumenty, mezi které především patří oznámení o zahájení koncesního řízení, kvalifikační a koncesní dokumentace, koncesní smlouva a další dokumenty popisující průběh a náročnost jednotlivých koncesních řízení. Z těchto dokumentů **bylo většinou možné dohledat a porovnat informace pro potřeby analýz vybraných koncesních řízení v této práci.**

4.4.1 Vybraná koncesní řízení

Vodohospodářské sdružení Kolín (VHS Kolín), dobrovolný svazek obcí. Předmětem koncesního řízení je zajištění řádného, bezpečného a plynulého provozování vodohospodářského majetku, jak v jeho vlastnictví, tak v jeho správě. Jedná se o vodovod zásobující pitnou vodou celkem 40 tisíc obyvatel, na území 13 členských obcí. Pořízení vodohospodářské infrastruktury bylo realizováno bez dotační podpory EU, není tedy povinnost vypsání koncesního řízení dle požadavků SFŽP (Interní materiály Vodohospodářského sdružení Kolín).

Město Kolín, územně samostatný celek, 31 000 obyvatel. Předmětem koncesního řízení je zajištění plynulého a bezpečného provozování kanalizací. Koncesní řízení probíhalo dle požadavků SFŽP jako poskytovatele dotace (Veřejné zakázka, Kolín).

Město Lysá nad Labem, územně samosprávný celek. Koncesní řízení bylo realizováno z důvodu možnosti využití čerpání dotace z Operačního programu Životního prostředí pro projekty „Výstavba stokových systémů ve městě Lysá nad Labem a jeho místních částí“ a „Intenzifikace ČOV Lysá nad Labem“ v rámci vodohospodářské infrastruktury Zadavatele. Předmětem koncesního řízení je zajištění bezpečného a plynulého provozování vodohospodářského majetku ve vlastnictví zadavatele na období 7 let. Jedná se o zásobení pitnou vodou a odvod odpadních vod 7 450 obyvatel (Detail zakázky, Lysá nad Labem).

Město Roztoky, územně samosprávný celek. Předmětem koncesního řízení byl výběr provozovatele na vodovod a kanalizaci v majetku města Roztoky, pro 8 250 obyvatel, bez dotací EU (Koncesní řízení, Roztoky).

Vodohospodářská zařízení Šumperk, a.s., koncesní řízení zahájené z důvodu možnosti využít dotaci z Operačního programu Životního prostředí pro projekt „Zlepšení kvality vody horního povodí řeky Moravy – II. fáze“. Předmětem koncesní smlouvy je provozování kanalizace a souvisejícího vodohospodářského majetku. Odkanalizování 53 tisíc obyvatel, v celkovém počtu 7 973 kanalizačních přípojek (Detail zakázky, Šumperk).

4.4.2 Obsah koncesních projektů

Povinnost schválit a zpracovat koncesní projekt zadavatelem koncesního řízení vyplývá z koncesního zákona (Zákon č. 139/2006 Sb., § 22). **Účel zpracování koncesního projektu je vlastníkovi infrastruktury poskytnou ucelené podklady k jeho rozhodnutí, jakým způsobem bude provoz jeho infrastruktury zajištěn.** Dle zákona zpracování a schválení koncesního projektu má probíhat ještě před samotným rozhodnutím, jakým bude provoz infrastruktury zajištěn. **V praxi jsou však zadavatelé již rozhodnutí o zajištění provozu své infrastruktury koncesionářem.** Jednak jim to ukládají podmínky při čerpání dotací EU na pořízení vodohospodářské infrastruktury, nebo nemají možnost zajištění provozování vlastními silami. Vzhledem k velké náročnosti zpracování koncesního projektu si veřejný zadavatel na zpracování koncesního projektu najímá externí odborné poradce.

Podmínkou platnosti koncesního projektu je jeho schválení. V případě veřejných zadavatelů jako jsou obce, města nebo kraje probíhá toto schválení v jejich zastupitelstvech. Složitější a zdlouhavější proces nastává v situaci, kdy je veřejným zadavatelem dobrovolný

svazek obcí. V tomto případě probíhá schvalování v jednotlivých členských obcích, až poté radou dobrovolného svazku obcí. Vzhledem k četnosti zasedání jednotlivých zastupitelstev členských obcí může toto schvalování probíhat i několik měsíců, tak jak tomu bylo i v případě Vodohospodářského sdružení Kolín.

Koncesní projekty přístupné na profilech zadavatelů vybraných koncesních řízení obsahují **informace o vodohospodářské infrastruktuře a požadavky majitele před realizací koncesního řízení:**

- **Popis stavu vodohospodářské infrastruktury.** Tyto části koncesních projektů se zaměřují na definici vodohospodářského majetku, rozdělený na stavební objekty a provozní soubory, pozemky, na kterých se stavební objekty nacházejí a pozemky, které jsou k zajištění řádného využívání a provozování staveb a zařízení potřebná (ochranná pásma vodních zdrojů). Součástí popisu majetku je i jeho technický stav, stáří a lokalita, kde je umístěn. Počet obyvatel zásobených pitnou vodou, popřípadě napojených na kanalizační síť. Tyto informace vycházejí z majetkové a provozní evidence zadavatele.
- **Ekonomické údaje o provozu a rozvoji vodovodů,** především plán financování a obnovy vodohospodářské infrastruktury, výši ceny vodného a stočného před zahájením koncesního řízení a výši nájemného.
- **Vymezení potřeb vlastníka vodohospodářské infrastruktury a vymezení požadovaných cílů.** Mezi tyto potřeby vlastníka patří zajištění plynulého a bezpečného provozu vodovodů a kanalizací pro veřejnou potřebu v souladu s příslušnými zákony, provozními řády a podmínkami stanovenými pro provoz na základě rozhodnutí správních úřadů. V neposlední řadě se jedná o zefektivnění provozu a zkvalitnění služeb pro konečné zákazníky nalezením finančně nejefektivnějšího způsobu zajištění provozu vodohospodářského majetku a zajištění výše vodného a stočného sociálně únosného pro konečné odběratele.

Další části koncesních projektů jsou zaměřeny na popis možných způsobů zajištění definovaných potřeb vlastníka a doporučení nejvýhodnější varianty a ekonomické posouzení. Zde jsou porovnávány možnosti zajištění provozování vodohospodářské infrastruktury zabezpečením provozu ve vlastní působnosti se zajištěním provozu na základě koncesní (provozní) smlouvy. Obě varianty jsou porovnávány dle jednotlivých činností potřebných k zajištění provozování vodohospodářské infrastruktury, kterými jsou například správa účtů pro výběr vodného a stočného, jeho vybírání, vymáhání pohledávek, řešení

stížností, obstarávání plánovaných oprav, zajišťování havárií, efektivnost a odbornost provádění odborných provozních činností a vymezení veškerých rizik s tím spojených.

Obě varianty jsou vyhodnoceny dle přínosů pro vlastníka vodohospodářské infrastruktury a konečné odběratele, porovnání nákladů pro jednotlivé varianty zajištění provozu, vazby cen pro vodné a stočné k finanční udržitelnosti vodohospodářského majetku a jeho rozvoji. Závěry koncesních projektů obsahují doporučení vlastníkovvi výhodnější varianty a možnosti postupu řešení.

U všech vybraných koncesních řízení na základě doporučení zpracovatele koncesního projektu byla vybrána jako efektivnější a výhodnější varianta zajištění provozování vodohospodářské infrastruktury na základě výběru provozovatele podle koncesního zákona.

Výběr a podmínky koncesního řízení, definování práv a povinností vlastníka a provozovatele, předpokládané finanční prostředky nezbytné pro realizaci předmětu koncesní smlouvy, popis předpokládaných finančních toků v průběhu realizace předmětu koncesní smlouvy a samotný průběh koncesního řízení včetně časového harmonogramu je podrobně popsán v každém zkoumaném koncesním projektu.

4.4.3 Hodnocení průběhu řízení – námitky, doplňování dokumentace

Termínový průběh blíže zkoumaných koncesních řízení (Tabulka 7) se vyznačuje některými rysy, které jsou pravděpodobně charakteristické pro vodohospodářská koncesní řízení obecně.

Schválení koncesního projektu je hlavní politické rozhodnutí určující, zda existuje vůle vlastníka vodohospodářského majetku vydat se cestou výběru externího dodavatele vodohospodářských služeb. U všech komunálních zadavatelů v tomto výběru je **časová prodleva mezi schválením koncesního projektu a oznámením o zahájení koncesního řízení značná**. Hladký přechod od schválení koncesního projektu k vyhlášení koncesního řízení lze najít v případě zadavatele Vodohospodářská zařízení Šumperk, a.s., kde je vše snadno vysvětlitelné faktem, že se jedná o akciovou společnost, která zřejmě disponuje kvalifikovaným aparátem pro přípravu koncesního řízení. U ostatních komunálních zadavatelů se lze domnívat, že existuje jistá **disproporce mezi politickou a faktickou připraveností na koncesní řízení**, proto je druhý krok – kvalifikace, realizován s jistým zpožděním. **Průměrná délka koncesních řízení analyzovaná v kapitole (a to pouze od momentu vyhlášení) navíc zřejmě v praxi významně narůstá díky času nutnému na politické projednání a faktickou přípravu koncesního projektu** (ISVZ, 2017).

Tabulka 7 Průběh řízení od schválení koncesního projektu po podpis smlouvy

Zadavatel	Schválení koncesního projektu	Oznámení o zahájení VVZ	Lhůta podání žádosti o účast	Výzva k podání nabídky	Termín podání nabídky	Schválení koncesní smlouvy	Podpis smlouvy
VHS Kolín	13.12.2013	13.2.2014	9.6.2014	25.6.2014	14.8.2014	6.10.2014	6.10.2014
město Kolín	2.6.2014	1.12.2014	23.1.2015	3.8.2015	17.9.2015	7.12.2015	10.12.2015
město Roztoky	25.6.2014	8.4.2015	1.6.2015		22.4.2016	25.5.2016	30.6.2016
město Lysá nad Labem	7.9.2011	9.3.2015	5.5.2014	6.11.2015	18.12.2015	2.3.2016	29.4.2016
Vodohospodářská zařízení Šumperk, a.s.	7.11.2014	9.12.2014	6.3.2015	20.7.2015	1.9.2015	30.10.2015	9.11.2015

Zdroj: Vlastní práce dle profilů zadavatelů

Všechna tato koncesní řízení byla zadavatelem realizována za asistence odborného poradce a jednalo se jak o případy bez vlivu podmínek SFŽP, tak s nimi. Budeme-li předpokládat, že **počet dodatečných informací poskytovaných zadavatelem, respektive jeho poradcem v kvalifikační i nabídkové fázi řízení je odrazem kvality kvalifikační dokumentace i koncesní dokumentace** poskytnuté uchazečům, lze zkoumaná koncesní řízení označit za **solidně připravená** (Tabulka 8). To lze přičíst odbornému zázemí poradců v řízení. Počet dodatečně poskytovaných informací je s ohledem na složitost problematiky provozování vodovodů a kanalizací (právní, technické a finanční aspekty) poměrně malý (ISVZ, 2017).

Tabulka 8 Dodatečné informace a prodloužení lhůty koncesního řízení

Zadavatel	EU	Poradce	Kvalifikační dokumentace počet dodatečných informací	Koncesní dokumentace prodloužení zadávací lhůty důvod	Koncesní dokumentace prodloužení zadávací lhůty ve dnech	Koncesní dokumentace počet dodatečných informací
VHS Kolín	NE	ANO	5			
město Kolín	ANO	ANO	7	schvalování dokumentace SFŽP	120	
město Roztoky		ANO	1			1
město Lysá nad Labem	ANO	ANO	1			3
Vodohospodářská zařízení Šumperk, a.s.	ANO	ANO	2			5

Zdroj: Vlastní práce dle profilů zadavatelů

4.4.4 **Hodnocení dosažených výsledků – porovnání výše ceny vodného a stočného**

Kalkulace ceny pro vodné a stočné včetně ziskové marže provozovatele je **pevně nastavena finančním modelem v rámci koncesního řízení**. Výchozí základnou je nabídka provozovatele v rámci koncesního řízení.

Úprava soutěžní ceny v následujících letech trvání smlouvy je možná jen v případě změny nákladových položek (krom pachtovného) **a jen v rozsahu inflace za daný kalendářní rok** (tzv. indexace nákladových položek). Tato metoda vylučuje odklon od původního finančního modelu z koncesního řízení a **garantuje předvídatelný vývoj ceny pro vodné a stočné** pro odběratele v mezích celkového vývoje cenové hladiny. Tím odpadá potřeba uzavírání dodatku ohledně ceny pro vodné a stočné na následující kalendářní rok. **Kalkulaci vodného a stočného zpracovává a schvaluje vždy vlastník.**

Nové smlouvy přinášejí jednoznačně stanovenou výši pachtovného (nájemného) na daný rok účinnosti koncesní smlouvy, nerozlišuje se mezi nájemným ve výši odpisů a platbou nad rámec odpisů jako v původních smlouvách. **V koncesních smlouvách je zakotveno právo vlastníka jednostranně** (bez nutnosti uzavírat dodatek ke smlouvě) **určit výši pachtovného na příslušný rok.**

V některých případech má vlastník infrastruktury v koncesní smlouvě stanoven **závazek provozovatele k předplacení pachtovného**. Tato postupně splácená záloha tak současně slouží jako další zajištění povinnosti provozovatele platit pachtovné.

Z hlediska posouzení úspěšnosti koncesního řízení se nabízí srovnání ceny pro vodné a stočné v období před a po realizaci koncesního řízení (Tabulka 9). Takové srovnání ovšem musí, aby bylo možno hovořit o objektivitě, **zohledňovat kromě absolutní výše ceny pro vodné a stočné** také další dva podstatné aspekty určující výhodnost – **výši nájemného a rozsah povinností provozovatele z koncesní smlouvy v obou obdobích**. Ve třech případech došlo po uplatnění vysoutěžených cen k mírnému, až k výraznému poklesu ceny pro vodné a stočné, ve dvou případech došlo naopak k jeho nárůstu. Zde se však jedná o infrastrukturu dotovanou SFŽP. V těchto případech dotační podmínky kladou na zadavatele povinnost značně zvýšit hodnotu nájemného, aby byla zajištěna obnovitelnost dotované infrastruktury. I v těchto případech došlo tedy vlivem koncesního řízení ke zlepšení nákladů provozování, jejich úspora však nevyvážila nárůst nájemného.

Tabulka 9 Výše vodného/stočného před a po platnosti nové koncesní smlouvy

Zadavatel	Koncesionář	Počátek platnosti koncesní smlouvy	Konec platnosti koncesní smlouvy	V/S 2014	V/S 2015	V/S 2016	V/S 2017
VHS Kolín	VODOS s.r.o.	1.1.2016	31.12.2025	37,84	37,84	37,57	38,25
město Kolín	VODOS s.r.o.	1.1.2016	31.12.2025	40,2	40,2	32,18	34,05
město Roztoky	Severočeské vodovody a kanalizace, a.s.	1.7.2016	30.6.2026		70,48	66,62	72,7
město Lysá nad Labem	Stavokomplet spol. s r.o.	1.5.2016	31.12.2022	68,85	68,85	80,19	82,6
Vodohospodářská zařízení Šumperk, a.s.	Šumperská provozní vodohospodářská společnost, a.s.	1.1.2016	31.12.2020	39,14	39,7	40,74	42,08

Zdroj: Vlastní práce dle profilů zadavatelů

Princip „Best value for money“ v sobě skrývá nejen prostou výši dosažené ceny, ale také kvalitu smluvních podmínek, které jsou s ní spojeny. V rámci této práce byla popisována změna kvality smluvních vztahů mezi vlastníky a provozovateli vodohospodářské infrastruktury, která v souvislosti se zavedením a aplikací koncesního zákona nastala. Lze tedy konstatovat, že blíže zkoumaná koncesní řízení naznačují, že zadavatelé dosáhli realizací koncesního řízení významného zlepšení tohoto parametru tím, že zlepšili zároveň náklady provozování, svůj příjem formou nájemného a smluvní pozici vůči provozovateli vodohospodářského majetku. Tato úspěšnost obcí a jimi ovládaných subjektů při realizaci koncesních řízení je také zřejmě výsledkem významně vyšší lokální odpovědnosti obce za faktický výsledek koncesního řízení – cenu pro konečné odběratele – voliče (Plaček, s. 32).

4.4.5 Porovnání uzavřených koncesních smluv s původními smlouvami o komplexním provozování veřejného vodovodu a kanalizace

Na základě porovnání dostupných smluv u vybraných koncesních řízení a na základě rozhovorů se zástupci zadavatelů vybraných koncesních řízení můžeme konstatovat, že nově uzavřené koncesní smlouvy strukturou a obsahem **odpovídají smluvnímu standardu, který byl zaveden v rámci podmínek pro čerpání EU dotací ve vodohospodářství České republiky v posledním programovacím období.**

Oproti původním smlouvám o komplexním provozování veřejného vodovodu a kanalizace přinášejí **detailnější popis vzájemných práv a povinností**. Smlouvy umožňují plynulejší výkon vzájemných práv a povinností bez nutnosti opakovaného schvalování, popřípadě uzavírání samostatných dohod. Smlouvy reflektují novou právní úpravu – pachtovní vztah, umožňují přímou aplikaci příslušných ustanovení nového občanského zákoníku. Předmětem smluv je opět **komplexní provozování veřejného vodovodu a kanalizace**.

V nových koncesních smlouvách jsou **klíčové činnosti** v rámci provozování **vyloučeny z možnosti poskytování prostřednictvím subdodavatele**, což zajišťuje vyšší kvalitu poskytovaných služeb provozovatelem a jeho přímou odpovědnost – kontrolu.

Odpovědnost za řádné zajištění komplexního provozování včetně údržby a oprav vodohospodářské infrastruktury je **plně přenesena na provozovatele coby odborný subjekt**. Odpadá tak nutnost vyjmenovat beze zbytku všechny činnosti provozovatele ve smlouvě. Tím odpadá i riziko opomenutí některého potřebného úkonu.

Většina zadavatelů má v koncesní smlouvě vyhrazeno schvalování **Plánu preventivní údržby vodohospodářské infrastruktury**, který garantuje průběžnou péči o provozovanou infrastrukturu.

Soubor povinností provozovatele je rozšířen o **komplexní systém monitorování** tzv. **výkonových ukazatelů**, tedy základních **parametrů kvality provozování**. Výstupy monitoringu jsou v pravidelných ročních intervalech předávány vlastníkovi. Nedodržení těchto výkonových ukazatelů je smluvně sankcionováno. Jedná se například o jakost dodávané pitné vody, havarijní přerušení dodávek pitné vody, limity vývoje ztrát pitné vody, preventivní kontrola úniku na vodovodní síti, údržba významných zařízení, čištění a údržba vodojemů, čištění kanalizační sítě za rok, včasné řešení reklamací.

Vlastník sestavuje a **schvaluje plán modernizací a rekonstrukcí na daný rok** na základě návrhu provozovatele. **Zajišťuje realizace** investičních akcí, **vybírá dodavatele dle svých směrnic**. Provedení jmenovitých **oprav infrastruktury** hrazených z nájemného a nikoli z prostředků provozovatele provozovatelem **je podmíněno souhlasem vlastníka** (technické zhodnocení majetku).

Každé porušení povinnosti provozovatele je nově ohodnoceno počtem smluvních pokutových bodů. Jeden pokutový bod odpovídá smluvní výši v Kč. Hodnota bodu se odvíjí od předpokládaného ročního zisku provozovatele dle finančního modelu provozování. Původní smlouvy před realizací koncesních řízení smluvní pokuty až na situaci neoprávněného omezení práv konečných odběratelů nezahrnovaly.

Nově uzavřené koncesní smlouvy přináší **široký katalog smluvních sankcí**, zejména v návaznosti na systém výkonových ukazatelů, jakož i za porušení povinností v oblasti podávání zpráv vlastníkovi. Jednoznačná je nově upravena i kompenzace škody v případě, že vlastník bude sankcionován správními orgány za porušení svých povinností přenesených smluvně na provozovatele.

Koncesní smlouvy přináší konkrétní seznam porušení povinností a situací, kdy je vlastník oprávněn od smlouvy odstoupit, mimo jiné i v případě dosažení určitého počtu pokutových bodů. V minulosti byla možnost odstoupení vlastníka od provozovatelské smlouvy většinou jen v případě hrubého porušení smluvních povinností, která byla definována obecně.

Odstoupení od smlouvy je možné i v případě změny kvalifikačních předpokladů, které se dokládají v koncesním řízení. Díky této podmínce je odbornost řízení zajištěna po celou dobu trvání koncesní smlouvy.

V případě odstoupení vlastníka je sjednán (nezávisle na nároku na náhradu škody) **i nárok na kompenzaci nákladů vlastníka** na vypsání nového koncesního řízení a zajištění náhradního provozování až do výběru nového provozovatele.

Finanční zajištění plnění koncesní smlouvy ze strany provozovatele je splněno poskytnutím bankovní záruky ve výši, kterou požaduje vlastník. **Bankovní záruka** zajišťuje splnění povinností k úhradě smluvních pokut či náhradu škody. Vlastník bude oprávněn uplatnit práva z bankovní záruky kdykoli mu vznikne nárok na smluvní pokutu, náhradu škody či jiné plnění ze strany provozovatele v souvislosti s porušením smlouvy po celou dobu její platnosti.

4.4.6 **Názory zástupců zadavatelů na průběh a výsledky koncesního řízení**

Závěry této práce byly konfrontovány pomocí strukturovaných rozhovorů se zástupci zadavatelů vybraných koncesních řízení.

Otázky a výsledky zpracování odpovědí:

- **Dosavadní zkušenosti s koncesním řízením.** Do realizace koncesních řízení na výběr provozovatelů vodohospodářské infrastruktury většina zástupců neměla žádné zkušenosti s koncesním řízením, pouze částečné informace od jiných subjektů.
- **Srozumitelnost a aplikovatelnost podmínek koncesního zákona.** Zadavatelé byli zcela odkázáni na externí odborné poradce. Podmínky koncesního zákona byly pro ně nesrozumitelné a velmi odlišné od podmínek veřejných zakázek, které obce využívají při zadání např. stavebních prací.
- **Specifické nároky a podmínky SFŽP v případě dotací EU.** Nároky a podmínky

SFŽP byly pro zadavatele koncesního řízení, probíhajících dle dotačních pravidel zcela nesrozumitelné, byrokratické a zdlouhavé.

- **Srozumitelnost pro politické rozhodování obce.** Jak bylo již výše popsáno, pro zadavatele koncesního řízení je celý proces realizace velice náročný. Pro zastupitele obcí je koncesní řízení zcela neznámé. Projednání a schvalování koncesního projektu, rozhodnutí o výběru provozovatele formou koncesního řízení, schvalování dokumentace a samotné koncesní smlouvy je podmíněn odbornou přípravou podrobných materiálů vysvětlující jednotlivé kroky.
- **Časová a finanční náročnost zajištění koncesního řízení.** Finanční náklady na služby externích poradců pro většinu zadavatelů byly přijatelné vzhledem k výše uvedeným skutečnostem. Díky schvalovacím procesům, námitkám a umělému prodlužování lhůt dodavateli byla koncesní řízení časově velmi náročná.
- **Očekávaný versus skutečný výsledek koncesního řízení z pohledu obce.** Výsledek koncesních řízení byl pro zadavatele překvapivě pozitivní. Velkou roli zřejmě hraje konkurenční boj ve vodárenství. Pro koncesionáře je tento obor pravděpodobně zajímavější více, než se předpokládá.

5 ZÁVĚR

Cíl spojený se zavedením koncesního zákona do právního řádu České republiky, vytvořit pro realizaci privátních investic do veřejné infrastruktury a veřejných služeb, byl naplněn jen v omezené míře. Podle investic realizovaných v rámci koncesního vztahu byl hodnotově zanedbatelný a v drtivé části koncesních řízení absentuje investice koncesionáře úplně.

Z koncesního řízení se během deseti let účinnosti koncesního zákona stal primárně nástroj pro zadávání v oblasti provozování veřejných vodovodů a kanalizací. Koncesní řízení v ostatních oblastech samosprávy nebo státu byla nejen nepočetná, ale hodnotově malá a svědčí o malém rozsahu jednotlivých koncesí. Příkladem může být provozování parkovišť.

Ve vodohospodářství však koncesní řízení přinesla modernizaci smluvních vztahů i stabilní pravidla a postupy pro výběr externích provozovatelů vodohospodářského majetku. Výrazně se zlepšilo smluvní postavení zadavatelů vůči provozovatelům a faktické výsledky koncesních řízení v této oblasti dokládají podstatné zlepšení podmínek jak pro vlastníka vodohospodářské infrastruktury, tak i pro konečné spotřebitele. Samotná realizace koncesních řízení je však pro zadavatele časově i odborně velmi náročná. Vlivem dotací EU ve vodohospodářství došlo také k výraznému nárůstu počtu provozních smluv soutěžených podle koncesního zákona.

Faktický počet 92 realizovaných koncesních řízení dle všech částí zákona č. 139/2006 Sb., o koncesních smlouvách a koncesním řízení, je velmi malý. Používal se převážně tam, kde se jednalo o koncesní řízení na infrastrukturu dotovanou financemi z programů SFŽP nebo o lokalitu, která byla pro případné provozovatele strategicky zajímavá. Tento počet jasně naznačuje, že ve srovnání s počtem zadávaných veřejných zakázek podobného rozsahu byla tato realizovaná koncesní řízení pouze okrajovou záležitostí.

Relativně stabilizovaná situace v aplikaci koncesního zákona však skončila v souvislosti s přijetím zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, který koncese zahrnuje mezi veřejné zakázky, rozšiřuje možnosti realizace koncese a vnáší řadu nejistot mezi zadavateli, protože je narušena nejen ustálená praxe, ale bude chybět rozhodovací praxe.

Hlavním problémem koncesí pro další období bude nejen ustálení koncesí na základě zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, ale také hledání možností, které by přinesly do koncesí investice privátního sektoru. Skutečnost, že je privátní subjekt racionálnější v investování i provozu infrastruktury, zatím nenachází dostatečné pochopení.

6 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Monografie a Periodikum

CÍSAŘOVA, Eliška et al. 2009. Partnerství veřejného a soukromého sektoru v České republice, Problémy současného stavu pilotních projektů a dalších strategických zakázek. Praha: Transparency International Česká republika, ISBN 978-80-87123-13-3

PETEROVA, Helena, 2012. Finanční hospodaření územních samosprávných celků. Praha: Institut pro místní správu. ISBN 978-80-86976-24-2

PLAČEK, Michal et al. Impact of selected factors regarding the efficiency of public procurement (the Case of Czech Republic) with emphasis of decentralization. In: Ekonomický časopis, 2016, 64, č. 1, s. 22-36. ISSN 0013-3035

Vyhláška Ministerstva financí č. 217/2006 Sb., kterou se provádí koncesní zákon. In: Sběrka zákonů. 2. 6. 2006, částka 73, s 2730-2746. ISSN 1211-1244.

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník. In: Sběrka zákonů. 22. 3. 2012, částka 33, s 1026-1368. ISSN 1211-1244.

Zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek. In: Sběrka zákonů. 29. 4. 2016, částka 51, s 2346-2452. ISSN 1211-1244.

Zákon č. 135/2016 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o zadávání veřejných zakázek. In: Sběrka zákonů. 29. 4. 2016, částka 51, s 2453-2458. ISSN 1211-1244.

Zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách. In: Sběrka zákonů. 19. 4. 2006, částka 47, s 1650-1720. ISSN 1211-1244.

Zákon č. 139/2006 Sb., o koncesních smlouvách a koncesním řízení (koncesní zákon). In: Sběrka zákonů. 19. 4. 2006, částka 47, s 1727-1735. ISSN 1211-1244.

Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce. In: Sbírka zákonů. 7. 7. 2006, částka 84, s 3146-3232. ISSN 1211-1244.

Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád. In: Sbírka zákonů. 24. 9. 2004, částka 174, s 9782-9827. ISSN 1211-1244.

Internetové zdroje

Detail zakázky zadavatele: Město Lysá nad Labem. *eZakazky* [online]. Praha: OTIDEA [cit. 2017-04-20]. Dostupné z: <https://www.e-zakazky.cz/Profil-Zadavatele/e398a2a0-bebc-4bab-9230-2db9b53eb91d/Zakazka/P15V00000016>

Detail zakázky zadavatele: Vodohospodářská zařízení Šumperk, a.s. *eZakazky* [online]. Praha: OTIDEA [cit. 2017-04-20]. Dostupné z: <https://www.e-zakazky.cz/Profil-Zadavatele/2ac97bd8-0c6f-425a-a683-84631629d3ec/Zakazka/P14V00000001>

CIHELKA, Miloš, 2016. PPP projekty, cesta k rozhybání nejen dopravní infrastruktury. In: *BusinessInfo.cz* [online]. Praha: Mladá fronta, 16. 1. 2016 [cit. 2016-11-11]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/ppp-projekty-jako-cesta-k-rozhybani-nejen-dopravni-infrastruktury-73002.html>

Informační systém o veřejných zakázkách [online]. Praha: *Ministerstvo pro místní rozvoj ČR*, [cit. 2017-3-24]. Dostupné z: http://www.isvz.cz/ISVZ/RKS/ISVZ_RKS_text.aspx

Katalog rizik PPP projektů, 2008 [online]. Praha: *PPP Centrum České republiky*, [cit. 2016-11-23]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/legislativa/metodiky/2008/metodika-rizeni-rizik-v-projektech-ppp-9526>

Koncesní řízení: Provozovatel vodovodu a kanalizací pro veřejnou potřebu v Roztokách. *Město Roztoky: veřejné zakázky, c2017* [online]. Roztoky: město Roztoky [cit. 2017-4-20]. Dostupné z: <http://www.roztoky.cz/verejne-zakazky>

Metodika k zákonu č. 139/2006 Sb., o koncesních smlouvách a koncesním řízení (koncesní zákon) [online]. Praha: *Ministerstvo pro místní rozvoj ČR*, [cit. 2016-11-20]. Dostupné z: https://www.portal-vz.cz/getmedia/6b84bfb5-1e40-46a9-819c-c63027278a3a/Metodika_ke_koncesnimu_zakonu

PAVEL, Jan, 2005. *PPP projekty v ČR – šance nebo riziko?* [online]. Praha: Transparency International Česká republika, [cit. 2016-11-20]. Dostupné z: http://is.muni.cz/el/1456/podzim2006/PEHPHII/um/2426800/2_ANALYZA_PPP

Řízení rizik v projektech PPP, 2008 [online]. Praha: *Ministerstvo financí ČR*, [cit. 2016-11-23]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/legislativa/metodiky/2011/metodika--rizeni-rizik-v-projektech-ppp-9542>

Veřejná zakázka: Výběr provozovatele vodohospodářské infrastruktury města Kolín (koncesní řízení). *Královské město Kolín: veřejné zakázky, c2006-2017* [online]. Kolín: město Kolín [cit. 2017-04-20]. Dostupné z: https://zakazky.mukolin.cz/contract_display_131.html

Závazné pokyny pro žadatele a příjemce podpory v OPŽP [online]. Praha: *Ministerstvo životního prostředí ČR*, [cit. 2016-11-20]. Dostupné z: http://www.opzp20072013.cz/soubor-ke-stazeni/28/8521-zavazne_pokyny_pro_zadatele_opzp_29_4_2010.pdf

7 SEZNAM OBRÁZKŮ, GRAFŮ, TABULEK, POUŽITÝCH ZKRATEK

Seznam obrázků

Obrázek 1 Schématické zobrazení provozního modelu	18
Obrázek 2 Hlavní fáze koncesního řízení	21

Seznam grafů

Graf 1 Realizované koncese v letech 2006-2016	37
Graf 2 Podíl koncesních řízení ve vodárenství ke všem realizovaným	39
Graf 3 Podíl koncesí s investicí koncesionáře na celkově realizovaných	40
Graf 4 Podíl vodárenských koncesí na celkové hodnotě koncesí	41
Graf 5 Délka koncesních řízení v praxi	43

Seznam tabulek

Tabulka 1 Využití PPP projektů ve světě	14
Tabulka 2 Přehled rizik PPP projektů	17
Tabulka 3 Varianty zadávání provozování	20
Tabulka 4 Koncesní řízení tzv. koncese malého rozsahu	37
Tabulka 5 Koncesní řízení zadávané dle koncesního zákona	38
Tabulka 6 Odhad časové náročnosti koncesních řízení dle formálních lhůt	43
Tabulka 7 Průběh řízení od schválení koncesního projektu po podpis smlouvy	51
Tabulka 8 Dodatečné informace a prodloužení lhůty koncesního řízení	51
Tabulka 9 Výše vodného/stočného před a po platnosti nové koncesní smlouvy	53

Seznam použitých zkratk

EU	Evropská unie
SFŽP	Státní fond životního prostředí
ISVZ	Informační systém veřejných zakázek
ÚOHS	Úřad pro ochranu hospodářské soutěž

